

219/11
Svět

Ročník 1939 • Praha, 5. února

Číslo 6

Kč 1.20

v obrazech

Barcelona

A CO BUDE POTOM?
Čtete na str. 8-9: Tajemství ultra-
mikroskopu • Profesor Langevine
čs. lidu • Obec, která se vrací ze zá-
boru • Pražský noční asyl • Jede-
me na hokejové mistrovství atd.
Na našem obrázku: scéna v barcelonské
ulici před dobytím města.

Ayuntamiento de Madrid

**Týden
ve světě
slovem
i obrazem**

TŘI CITÁTY

Začneme čtvrtým:

„Denní tisk musí za nových, změněných podmínek působit především výchovně a pomáhat odstraňovat sobectví jednotlivců, uplatňujících své zájmy na úkor národa a jeho potřeb.“

Plně podpisujeme tento citát z rozšířeného pražského listu. Ano, tak by měl vypadat dnes denní tisk v Čechách. Ale z téhož listu citujeme i tři další místa, která ve vzájemné konfrontaci nepřesvědčují o tom, že jsou si všichni, kdo dnes dělají noviny, vědomi svých povinností a své zvýšené odpovědnosti před národem a že ne všichni dovedou a chtějí začít tam, kde mají nejbližší.

„V dětech je naše budoucnost!“ čteme v listě titul nápadně umístěného článku, v němž je psáno o hroživém poklesu populace v Čechách a na Moravě. Vycházejí ze statistických čísel dokládá autor, že „Ize s velkou pravděpodobností tvrdit, že v příštích letech bude mít český národ více rakví než kolébek.“ Zjištění je správné a příčiny toho zjevu leží před každým, kdo chce vidět, jako na dlani. Autor však říká:

„Kořen tohoto problému není v sociálních poměrech, nýbrž v mravním úpadku, v nechuti k dětem.“

A uzavírá: „... jen děti zachrání národ před utonutím a český Helgoland před zmizením.“ Je jistě málo těch, kdo by brali tyto obavy na lehkou váhu; víme přece, že národ tak málo početný jako my, cení si život každého jednotlivce daleko výše než národy početnější. Tím přesněji a pravdivěji je třeba vidět příčiny, tím poctivěji v tomto směru musíme být sami k sobě. Mravní úpadek tedy? Dobrá! Listujme v citovaném časopise na stránky, předstírající jeho obchodní zájmy. Najdeme tam tento insert:

„Dvoupokojový byt bezdětným manželům ve III. patře v Dejvicích. Zn. „Bez psa“ do adm. t. l.“

Přeloženo do neinsertní češtiny: Dětem a psům bydlení zakázáno! Kdo to zakazuje? Majitel domu v Dejvicích. A kdo to hlásá do světa? List, který mluví o mravním úpadku a o odstraňování sobectví jednotlivců. Není v tom kus toho populačního problému, tak důležitého pro další existenci našeho národa? A není to také až příliš křiklavý doklad sobectví majetného, kterému je z výdělečných důvodů slouženo i listem, jenž vidí nebezpečí a „bije na poplach“? Na další straně téhož listu můžeme pak číst jiný insertát: „Otec dítěte — v zoufalé situaci, žurnalista a úředník bez existence, prosí o záchranu. Zn. „Poslední pokus“ do adm. t. l.“ Tady otec shání zoufale zaměstnání, aby uživil sebe a své dítě. Je to znamení mravního úpadku? Je, ale naprosto ne mravního úpadku toho otce, nýbrž stavu, který otce nutí činit zoufale „poslední pokus“ na záchranu dítěte. Jistěže takový otec není tím jednotlivcem, jehož „sobectví“ by bylo na úkor národa a jeho potřeb.

A tak ty tři citáty, myslím, ukazují směr, kterým by se musil zahledět denní tisk, chtějící opravdu „působit výchovně a pomáhat odstraňovat sobectví jednotlivců“ v zájmu národa a jeho budoucnosti. Josef Vávra.

SOBOTA 21. LEDNA 1938

Zahraniční ministr Česko-Slovenska, dr. Chvalkovský, odejel do Berlína. Po jednání s německým ministrem zahraničí, šl. Ribbentropem, byl přijat říš. kancléřem Hitlerem, s nímž hodinu konferoval. K cestě ministra Chvalkovského do Berlína hlásila ČTK: „Všechna jednání v Berlíně se dala v ovzduší loyální otevřenosti. Pokud jde o obsah rozhovorů, které měl dr. Chvalkovský v Berlíně, možno mít za to, že při nich jistě bylo pojednáno i o jednotlivých otázkách vnitropolitického rázu, které se v poslední době staly aktuálními.“

NEDĚLE 22. LEDNA

Ministr dr. Chvalkovský se vrátil do Prahy a referoval předsedovi vlády o berlínských poradách.

Karpatoukrajinská vláda rozpustila všechny politické strany a povolila činnost pouze jediné straně „Ukrajinské národní jednoty“.

PONDĚLÍ 23. LEDNA

Ministerská rada RCS se sešla k mimořádnému zasedání, na němž referoval dr. Chvalkovský o berlínských poradách a generál Prchala o situaci na Karpatské Ukrajině. Podle usnesení ministerské rady se generál Prchala vrátí do Chustu.

ÚTERÝ 24. LEDNA

V 7 hodin ráno byla zahájena stavba první čs. autostrády — „dálnice“ — v úseku Zástřizky—Bašov na Moravě. Práce zahájilo mužstvo pracovního praporu 304. Pracovalo se 8 hodin a bylo dosaženo 80 procent předpokládaného výkonu.

STŘEDA 25. LEDNA

Úřední list RCS uveřejnil vyhlášky ministerstva vnitra, jimiž byla rozpuštěna Ústředna průmyslových svazů odborových a devět dalších odborových organizací dělnických.

Ministerstvo vnitra země slovenské rozpustilo všechny politické strany kromě strany vládní.

Deník „Národní osvobození“, který byl 15 let orgánem České obce legionářské a České obce učitelské, byl zastaven. „Lidové listy“ k tomu píší:

„V poslední době, když dr. Beneš opouští Česko-Slovensko, hájí tento list přímo i nepřímo jeho politiku přes výsledky, k jakým došla a budil nepřímo dojem, že časem se minulost může vrátit — ovšem za jiné mezinárodní situace. Tímto postojem poškozoval posici vlády, protože

Vlevo: První uprchlíci z Katalánska ve francouzské zahraniční obci Perthus. (Sch.) ● Vprostřed: STÁLÉ DEMONSTRACE NEZAMĚSTNANÝCH V ANGLII. Při fotbalovém zápase mezi West Ham a Tottenham Hotspur v Anglii demonstrovali angličtí nezaměstnaní velkým plakátem, na němž byl nápis, že by rádi zaujali třeba místo fotbalového míče, jen kdyby za to dostali zvýšenou podporu. Policie zatkla několik nezaměstnaných. (B. press.) ● Vpravo: FRANCOV BOMBARDOVACÍ LETOUN SE ZRITIL NA FRANCOUZSKÉ PŮDĚ v oblasti Tarbes. Posádka pěti mužů zahynula; na obr. zřícený letoun, v popředí hromada kulometných zásobníků, vysypaná z letounu. (Ceps.)

PROJEV MIN. PŘEDSEDY R. BERANA V BRNĚ. Vlevo místo předseda posl. sněmovny poslanec Langr. (Obšírný citát z projevu min. předsedy na třetí straně.) — (ČTK.)

PŮVODCE ZEMETŘESNÍ V CHILE. Výbuch sopky Quisapu v Jižním Chile, jejíž činnost předcházela také nynější velké zemetřesení v provincii Concepcion, kde zahynulo 15.000 lidí. (B. press.)

NA
nlásky mini
rozpuštěno
odborových
organisa

venské roz
any kromě
který byl
gionářské a
aven. „Lido

eneš opustil
list přímo
s výsledky,
o dojem, že
it — ovšem
Tímto po
dy, protože

okolnost, že tato činnost listu je trpěna, byla v cizině vykládána jinak. Proto vláda, jejímž vrcholným zájmem je rychlá konsolidace státu a dobrý poměr s naším největším sousedem, list zastavila."

ČTVRTEK 26. LEDNA

Oddíly gen. Franca obsadily Barcelonu. Na zprávu o pádu Barcelony se vrátil ministerský předseda Mussolini z lyžařské tury a pronesl s balkonu na Benátském náměstí řeč, v níž pravil: „Skvělé vítězství jest novou kapitolou v nových dějinách. Naši hrdinní legionáři porazili dnes nejen vládu Negrinovu, ale i mnoho našich jiných nepřátel."

PÁTEK 27. LEDNA

Vláda Česko-Slovenska se usnesla uznati de jure vládu generála Franca.

Na základě posledního vývoje konala se delší rozmluva mezi ministrem Chvalkovským a poslancem Kundtem, vůdcem německé národní skupiny v Česko-Slovensku. V rozmluvě, již byl přítomen vyslanec dr. Masařík, bylo pojednáno o všech důležitých aktuálních otázkách.

Vláda provedla jmenování členů Státní rady hospodářské. Předsedou byl jmenován dr. Hodáč, místopředsedy: dr. Dvořáček, vrchní ředitel Živnostenské banky, Viktor Stoupal, statkář a předseda zemědělské rady, dr. Mederly, vrchní ředitel Ludové banky, a Tekze, ředitel státních lesů na Karp. Ukrajině.

SOBOTA 28. LEDNA

Ráno o 6. hodině zemřel ve věku 78 let český básník F. S. Procházka.

Vláda jednala o židovské otázce a o revisi státního občanství. Ministerský předseda přijal vůdce německé menšiny poslance Kundta, který bude pověřen zastupováním zájmů německého obyvatelstva v nové státní funkci, jež bude zavedena. Ministerstvo vnitra rozpustilo všechny orgány čtyř dělnických družstev — „Včely", „Druty", „Svépomoci" a „Svépomocného družstva dělníků řeznických a uzenářských" — a na jejich místa dosadilo správní komise.

NEDĚLE 29. LEDNA

Ministerský předseda Rudolf Beran pronesl v Brně na schůzi Mladé národní jednoty řeč, v níž m. j. pravil:

„Má-li být národ jednotný a svorný, nesmí být veden k popírání zákonů, nesmí být v něm posmívána národní myšlenka,

nesmí být veden ke kultu osob, nesmí dovolit, aby msta se usídlila ve veřejném životě. K pochopení sourozenství musí být lid vychováván. To je úkolem nás všech, úkolem rodiny, školy, spolku, institucí tělovýchovných a kulturních, tisku, literatury a umění. Národní sourozenství žádá obnovení bratrství a vzájemné pochopení. Buduje na dobrovolnosti, chce pravdu, jež nedělá národ, ale která slučuje, to jsou společné základní úkoly celého národa. Ke kázní národa nedojdeme jen strohým nařizováním, ale silnou vírou...

Nám i mnohým sousedům snad se zdá, že jsme poněkud těžkopádní, ba i nerozhodní. Je to jen důsledek klidné a rozšafné národní povahy, ale je to také velká hodnota, na které se dá stavět. Nechceme stavět na písku hesel, chceme budovat na skále přesvědčení jednotu našeho národa."

KONEC FOOTBALLOVÉHO ZÁZRAKU

Byla to jen stručná telegrafická zpráva z Vídně, ale co všechno proběhlo hlavou, když jsme ji četli: „Matěj Šindelář a jeho snoubenka byli dnes v poledne nalezeni mrtví v kuchyni svého hostince, otrávení svitplynem. Vyšetřuje se, zda jde o sebevraždu či o nešťastnou náhodu." Tak tedy skončil nejlepší fotbalista Evropy, který dovedl rozehrávat statisíce milovníků kopané nejen ve Vídni, ale i v Praze, Budapešti, Bělehradě, Curychu, v Paříži a dokonce i v náročném Londýně.

Smrt vídeňského Čecha Matěje Šindeláře zůstane obestřena tajemstvím. Nouzí netrpěl. Naopak, k nemnoha hráčům, kteří si v době největší slávy myslí na zadní kolečka. V 36 letech se jen nerado odchází ze života. A Matěj se vždy těšil, že bude vychovávat dorost, až mu již nohy nebudou sloužit. Před několika lety se Slavia pokoušela získat Šindeláře do Prahy. Rakouský fotbalový svaz tehdy podnikl vše, aby zabránil odchodu svého nejlepšího hráče. Podařilo se to. Kdo ví, zda by v Praze Šindelář ještě nežil a nehrál fotbal ještě pěknou řádku let?

Šindelář byl typem sportovce nezmara. Dvacet let hrál kopanou, a ještě v 35 letech byl nedostižným vzorem mnohem mladších fotbalistů. Tajemství této kariéry nevězelo jen v tom, že dovedl udržet dobrou tělesnou kondici i ve věku, kdy většina fotbalových hráčů již jen probírá staré výstřižky z novin a fotografie. Říká se o nejlepších hráčích kopané, že nehrají nohama, ale mozkem, platilo to především o Šindelářovi. Jiní fotbalisté se mu snad vyrovnali jako technici a dribleri, druzí jako střelci, třetí jako rychlí běžci, ale žádný člen poslední fotbalové generace nedovedl tak jako on spojit všechny tyto schopnosti v jeden celek. Ať to již bylo v proslulém vídeňském klubu Hertha, či později v Austrii anebo v rakouském národním mužstvu — se Šindelářem stal a padal výkon celé jedenáctky.

Byly zápasy, v nichž jeho mužstvo již již prohrávalo. Ale tu se Šindelář dovedl vzchopit a elektrizovat své spoluhráče tak, že na konec vše napravili. Austrii kdysi pojmenovali „Cupmannschaft" — pohárové mužstvo. To proto, že sice v dlouhých soutěžích prohrávalo často i s méně slavnými soupeři, ale šlo-li v jednom zápase o vše — na příklad ve středoevropském poháru — dovedla se

vzchopit k výkonu, před kterým kapitulovali pražská Sparta, Slavia, maďarský Ferencváros a j. Ale největších úspěchů dosáhl Matěj Šindelář v dresu rakouského národního mužstva. Říkalo se mu Wunderteam — zázračný team. Bylo-li co na onom mužstvu zázračného, pak to byl hlavně Šindelář. Hiden, Reiner, Kahler, Nausch, Mock, Adámek, Smistik, Skoumal, Gschweidl, Kabůrek, Jerusalem a ti ostatní byli jen velmi dobrými footballisty. Zázraky z nich vykresal teprve Šindelář. Bylo mu již více než 30 let a tvůrce Wunderteamu Hugo Meisl měl obavy jak poklesne výkonnost mužstva, až Šindelář odejde. Zkoušel proto na jeho místě jiné, mladší hráče, ale pak se vždy znovu a znovu vracel k Šindelářovi.

Když se roznesla zpráva o Šindelářově tragické smrti, vzpomínala si jistě celá fotbalová Vídeň na nejslavnější kousky, kterými ji kdysi uváděl ve vytržení. Jeden z nich se udál v r. 1934. Itálie dobyla mistrovství světa a vyslala své fotbalové mužstvo, aby se s čerstvou ještě gloriolou představilo Vídni. 70.000 diváků si po prvním poločase oddychlo, že domácí mužstvo dovedlo odrazit nápor italských útoků. Ještě v 30. minutě druhého poločasu bylo score 0:0 a hlediště se utěšovalo, že to již horší nebude. A tu se Šindelář dal do toho. Strhl spoluhráče k tak nadšenému výkonu, že noví mistři světa se nestačili bránit a na konec dvěma efektními goaly „squadru azzuru" sám porazil. Neméně slavným kouskem skončil svou mezinárodní kariéru. Loni na

jaře, po připojení Rakouska k Německu a týden před plebiscitem, hrál rakouské národní mužstvo svůj poslední zápas s reprezentací XI Německa. 60.000 diváků se přišlo rozloučit se svým Wunderteamem. A zase poločas 0:0. Němečtí hráči vyvažovali nedostatek umění fyzickou silou a znovu a znovu úporně útočili. Zápas se již chýlil ke konci, když obecenstvo začalo vyvolávat Matěje Šindeláře. „Šindl" se vzchopil a celým hřištěm prodíbal míč a dal vítěznou branku. Když pak těsně před posledním soudcovým zapísknutím starý obránce Sesta z poloviny hřiště vstřelil dělovkou druhý goal, tu ho a Šindeláře odneslo obecenstvo na ramenou. To byl poslední match Šindelářův. Pak ho již nestavěli ani v Austrii, ani do jedenáctky rakouské župy.

Minulý týden dohrál Matěj Šindelář, vídeňský Čech, nejlepší fotbalista Evropy, match svého života.

NOVÉ R. U. R. NA NÁRODNÍM DIVADLE.

V režii Karla Dostála nastudovalo Národní divadlo utopistickou hru od K. Čapka R. U. R. Na obr. Václav Vydra jako Alquist, a Šejbalová jako Helena. (Ceps.)

ČESKÝ BÁSNÍK

F. J. PROCHÁZKA, člen České akademie věd a umění, zemřel ve věku 78 let v sobotu 28. ledna t. r. Podléhl rakovině jater. Jako dědic poesie Svatopluka Čecha a J. V. Sládka napsal mnoho svazků básní, z nichž zejména pronikly „Písně kovářova syna", „Píseň o Činu" a „Král Ječmínek". Byl dlouho redaktorem týdeníku „Zvon", vůdcem spolku českých spisovatelů „Máj" a uspořádal dva velké sborníky českých básníků „Česká lyra" a „Česká epika", které vydatně přispěly k širokému poznání české poesie. (ČTK.)

Dole: NOVÝ SVĚTOVÝ REKORD VZPĚRAČSKÝ - 433,5 kg. Dosavadní světový rekord vzpěračský měl po našem Pšeničkově německý vzpěrač Josef Manger, který na Olympiádě v Berlíně zvedl v trojboji 425 kg. Tento rekord byl nyní překonán v Sovětském svazu, kde v Erivani Gruzinec Sergo Ambartsujan překonal dosavadní rekord výkonem 433,5 kg. Nejprve zvedl obouruč tahem 136 kg, potom obouruč trhem 130 a na konec obouruč s nadhozem 167,5 kg. Ambartsujan sám váží jen 119 kg. — Na obrázku Sergo Ambartsujan se svým trenérem.

ky Quisapu
velké země
i. (B. press.)

Co přinese příští číslo "SVĚTA V OBRAZECH"
Pro příští čísla "Světa v obrazech" přichystali jsme tyto články s mnoha pěknými obrázky:
NEJVĚTŠÍ ORGANISACE DÁRCŮ KRVENY SVĚTĚ
KORSIKA, OSTROV KRÁSY A JABLKO SVÁRU
KONEC JEDNÉ BITVY O HIMALAJE
(ztroskotání vědecké výpravy na vrchol Mont Everest)
MODNÍ JARO V PAŘÍŽI a mnohé jiné
Počínaje příštím číslem zavádíme novou rubriku, která sama vzniká z četných dopisů našich čtenářů. Bude se jmenovat
POŠTA ZE SVĚTA.
Zajistěte si toto číslo — řekněte o něm svým známým!

POLITICKÁ PŘÍTOMNOST A BUDOUCNOST VĚDY

CO ŘEKL

PROFESOR LANGEVIN

V ROZHOVORU S NAŠÍ ZPRAVODAJKOU I. ŠRÁMKOVOU V PAŘÍŽI

Pavel Langevin, nositel Nobelovy ceny za chemii, doktor honoris causa, čestný člen více než dvaceti akademii a mezinárodních vědeckých společností, autor 120 vědeckých děl, profesor, ředitel, prezident nejvyšších institucí fyziky a chemie ve Francii, důstojník Čestné legie, jeden z nejslavnějších učenců světa... a při tom jeden z nejpřístupnějších, nejstřídmějších lidí na světě. Jak vysvětlit nebo jen naznačit tu obrovskou práci, již věnuje svůj život? Čtyřicet let objevů a teorií: magnetické vlny, hmota, atomy, relativita, mechanika, plyny, elektřina, elektrony, energie...

Vítá mne v „Ecole de Chimie“ v pařížské Latinské čtvrti. Prošla jsem řadou tříd, laboratoří, atelierů, všude je rušno, se všech stran se ozývají energické hlasy, poznámky, přednášky. Mladé hlavy studentů a studentek z nejrůznějších zemí světa se zde sklánějí nad problémy fyziky a chemie, jejichž rozluštění může zlepšit technické podmínky života příštího.

Pracovna profesora Langevina je velická, světlá, stěny pokryté vysokými knihovnami, stůl zaplaven číslicemi, novinami, papíry. Pan Langevin patří k oněm lidem, kteří jen neradi vypravují o sobě a o své práci. Vždyť je na světě tolik důležitějších věcí! Otázky sociální, hospodářské, politické. Je zde Španělsko, Čína, palčivá otázka zemí středoevropských a hlavně Česko-Slovenska...

Bílé vlasy, živé oči pod klenutým, inteligentním čelem, oči plné citu a porozumění. Znáám profesora Langevina z přednášek i schůzí, vím, jak se ten jeho klidný, teplý hlas dovede proměnit v nadšený výkřik, jde-li o spravedlivé otázky lidu, o důstojnost lidských srdcí. I teď nechává „svůj“ život až na konec — jak málo mu skutečně patří — a vypravuje mi o Praze.

I.

V roce 1927 byl v Praze pozván prezidentem Osvooboditelem. „Hned po prvním setkání jsem se stal jeho přítelem a obdivovatelem. Jak duchaplný, jak cenný člověk! Tenkrát jsem v Praze pořádal řadu přednášek; stal jsem se čestným členem pražské Akademie věd.“ S druhým prezidentem ČSR se profesor Langevin sešel později v Ženevě, když byl řešen habešský problém. V té době byl dr. Beneš předsedou Spol. národů a profesor Langevin předsedou habešské delegace.

„Habešská aféra,“ říká profesor Langevin, „byla začátkem konce Společnosti národů. Přiznejme si také, že hluboce otřásla celou demokratickou Evropou. Vše, co jsme od té chvíle opakovali při každé příležitosti, vše, na co jsme znovu a znovu upozorňovali, stalo se dnes tak aktuální.“ Při tom profesor Langevin připomíná, že je jedním z vůdců „Ligy pro lidská práva“ a „Společnosti demokratických zemí“.

„Sdílim plně stanovisko těch, kdo v otázce Česko-Slovenska vidí jasně budoucnost Evropy a snad i celého světa. V prvních dnech nás bylo jen málo, dnes tak smýšlí většina lidí, schopných logického úsudku. Je prostě nepochopitelné, že náš názor nebyl uznáván od samého začátku boje za vše, co činí život člověka skutečně lidským.“

„Udržet mír, skutečný, spravedlivý a čestný mír — to není utopie. Dnes už to ví celý svět, že blok demokratických států je v každém směru silnější. Suroviny, armáda, zbraně, »lidský materiál«... Ano, takovým pevným demokratickým blokem by bylo možno zabránit válce.“

„Chtěl bych,“ pokračuje živě profesor Langevin, „chtěl bych, aby lid Česko-Slovenska poznal plnou pravdu. Pozná-li ji, pochopí, jak se to vše mohlo stát. Není to Francie c e l á, jež ho opustila. Elita francouzského lidu, ať dělnická nebo intelektuální, byla a je s ním. V tom, co se stalo, byla zrazena zároveň s Česko-Slovenskem. Přesto, že tvoří většinu národa, neměla možnost to předejít, poněvadž se všechna ujednání děla tajně, za jejími zády, nevěděla o nich a nemohla se proto bránit.“

„V okamžiku, kdy se francouzský lid dověděl o výsledku Mnichova, bylo i pro nás pozdě. Nezapomeňte, že v té době byla i u nás mobilisace. Většina mužů byla již na frontě. V Paříži samé byla dovednou režii vyvolána psychosa strachu z války, působící na cit

žen a dětí, které zde zůstaly a jimž nebyla dána možnost pochopit, že nejde jen o Česko-Slovensko, nýbrž i o Francii a všechny ostatní státy.“

Profesor Langevin se prochází napříč pracovnou. Vidíš přímo, jak se před jeho očima rozvíjí běžící pás vzpomínek z posledních týdnů.

„Věděli jsme ovšem — a každý myslící člověk to musil vědět — že zde nejde o »lidské duše«, ale o doly, továrny, prameny, pole a lesy. Tím hlouběji cítíme slova Churchillova, pronesená několik hodin po rozhodnutí: »Jsme zneuctěni a v nebezpečí nové války.«“

„Chápu,“ říká profesor Langevin smutně, „že je dnes váš národ zklamán a že námi opovrhne. Ale přísahám vám, že my jsme nebyli srozuměni s tím, co se stalo. S jakou úctou se díváme dnes k vašemu národu, jehož dějiny jsou tak bohaté spravedlivými boji za svobodu. K Česko-Slovensku, jehož lid miluje a ctí kulturu, je vzdělaný a pracovitý ve všech oblastech, sloužících kolektivitě. V době tak ponižující pro nás, Francouze, v době tak bolestné v dějinách Evropy, nepotřebuje český národ nového uznání, že svou obětí zachránil mír. Dnes — dnes jsou Češi jediným skutečně velkým evropským národem.“

II.

„V pozadí těchto otázek je však něco, o čem se v prvním okamžiku nikdo nechtěl ani zmínovat. Ne snad ze strachu před pravdou, ale spíše z naděje, že tato hrozná pravda není pravdivá. Lhali bychom si však, kdybychom si to nepřiznali. Vidím zřetelně v každé zemi vrstvy, které se děsí každého konfliktu, protože by znamenal konec jediného pořádku, v němž se plně uplatňují jen jejich zájmy. V takovém konfliktu by zvítězily demokracie, skutečné demokracie v plném smyslu toho slova. V Anglii, ve Francii a v jiných státech Evropy by se záhy ozval ohlas vítězství v tomto boji. A státníci těchto zemí to věděli. Bylo pro ně lehčí opustit malý národ, který spravedlivě bránil pravdu, než zkusit i na sobě podobné riziko.“

„Udělili si čestný titul záchranců světového míru. Jaká ironie! A z nás, francouzského lidu, učinili spoluvinníky. Ale nezapomeňte, že v zákulisí světových dějin je veden neúprosný boj. Byl využit těmi, kdo stojí u vesla dějin, proti lidu, největší síle, která má právo rozhodovati sama o svém osudu. Po Mnichovu jsme lidu Česko-Slovenska, dělníkům i intelektuálům, pražské Akademie a všem vědeckým institucím poslali telegramy, v nichž jsme zdůrazňovali své záporné stanovisko k tomu, co se stalo. Ale to byl jen malý důkaz našeho myšlení. Skutečný důkaz najdete dnes mezi námi, v denním životě každého z nás. Není dnes jediného uvědomělého občana u nás, který by nechápal, k čemu zde došlo, a že to není jen vaše záležitost, ale záležitost nás všech. A že uplatnění práva a pravdy je také přímo v zájmu všech nás, kteří pracujeme a chceme opravdu v míru tvořit.“

III.

Profesor Langevin se dívá na hodinky. „Mám ještě volnou chvilku, řeknu vám něco o vědě.“

8 Octobre 1938
En témoignage d'affection
admiration pour le peuple
Tchécoslovaque
P. Langevin

„Na důkaz upřímného obdivu k lidu Česko-Slovenska
P. Langevin.“

„Nesmíme se na ni dívat jen, jak se říká, »čistě vědecky«. Má především úžasnou cenu sociální a politickou. Dnes je věda svázána zájmy různých lidí, kteří nechtějí, aby se stala věcí všech. Pak by se stala příliš mocnou zbraní svobody. Podívejte se na poslední století. Jak ohromný krok kupředu! Elektřina, radio, telegraf, radio a tolik jiných věcí. Představte si, jak by dnes vypadal svět, kdyby skutečně všechny vědecké objevy a vynálezy byly osvobozeny pro lepší život všech! Pak bychom již měli na světě ráj.“

Jak smutně je však pro nás, vědecké pracovníky s politickým uvědoměním, vidíme-li, k čemu bylo vlastně naší práce použito. Jak často to bývá právě proti těm, z jejichž řad jsme vyšli, jak často k novým přípravám války, tedy k ničení lidských životů!

Ale to nezůstane na věky. Svět se jednoho dne změní. V okamžiku, kdy jej poznáme důkladně, kdy pro nás nezůstane tajemství v jeho složení, kdy využijeme všech technických možností při stavbě nového života, pak se stane vědecká laboratoř první součástí lidství.“

„Pak,“ dodává profesor Langevin, „založíme novou skutečnou společnost národů, společnost spravedlnosti, již bude věda sloužit. A člověk, zbaven tisíců pouličních bojů, bránících mu dnes v práci, v tvorbě, v radosti, bude členem oné společnosti, bude vědcem — stavitelům nového světa, patřícího konečně lidu.“

DETEKTIVNÍ ROMÁN

PODLE FILMOVÉ PŘEDLOHY STEJNOJMENNÉHO
FILMU MGM VYPRAVUJE — JARDA KAVALÍR.

Arxiène Lupin

„Mlčte!“ vybuchl inspektor, který ztrnul hrůzou nad drzostí zatčeného v přítomnosti nejvyššího šéfa policie. Rozkaz doprovodil upřímným štlcem, který postříl vězně tváří v tvář prefektovi. Ukázalo se však, že překvapení, s nímž prefekt počítal, selhalo. Pavlov nejenom nezbledl a nepočal se chvět před pánebohem policistů, ale naopak se drze usklíbl.

„Nuže, Pavlove,“ začal přísně prefekt, „jste připraven k výslechu? Upozorňuji vás, že všechna fakta známe, jen přesná a pravdivá výpověď vám může polehčit!“ Vážně si odkašlal a pak vybuchl: „Pavlove, komu jste včera večer dával znamení do této místnosti?“

Pavlov vrhl na prefekta nejpitomější pohled jakého byl schopen a po chvíli odříkával školáckým hlasem: „Prosím, já jsem nikomu znamení nedával.“

Prefekt zúmyslně přehlédnul zjevnou impertinenci v jeho odpovědi.

„Šel jste snad navštívit někoho známého?“

Pavlov neodolal a usmál se „lišácké“ otázky prefektově. „Koho by mohl znát ubohý bývalý zloděj v tak vznešeném domě?“ odpověděl otázkou na otázku.

Prefekt se zahryzl do rtů. „Dával jste znamení někomu a já vám dokážu komu!“ vybuchl.

„My ti to, rošťáku, dokážeme!“ zahučel do vousu inspektor.

„To mi tedy povíte novinku, kterou sám nevím,“ odsekl cynicky vyslýchaný.

Zlostí rudý, se prefekt již neudržel. Popadl Pavlova za ruku a prudkým trhnutím ho otočil čelem k pokladně. Sám se postavil tak, aby mohl pozorovat třeba sebe-menší hnutí ve tváři svého vězně. Skutečně, na okamžik Pavlovovo vzezření prozrazovalo úžas, ba dokonce přelétl jeho tváří stín, ale posléze se rozesmál. „Proč se smějete?“ vykřikl prefekt vztekle.

„A nesmím se snad smát?“ šklebil se mu do očí Pavlov. „Znáte ten podpis?“ Prefekt již nekřičel, ale přímo řval.

„Kdo by jej neznal,“ řehotal se nahlas Pavlov. „Každé dítě jej zná. Na mnoha pokladnách byl načmáran. A s dovolením, pane prefekte, měl štěstí, anebo byla ta káča prázdná?“

Ne, nesvedli by s ním takto nic. Prefekt se pokusil změnit taktiku.

„Hledte, Pavlove,“ začal mírnoučce, jako když medu ukrájí. „Vy víte, kde je Lupin. Promíneme vám spolupínu, a nejen to, dostanete odměnu, která vás na dlouho zbaví starostí o živobytí. Můžete pak třeba odjet do Ameriky, budete-li chtít.“

Pavlovovy rty se zkroutily nepopsatelným úšklebkem. „To je nesmysl, pane prefekte, nevím-li o Lupinovi, nemohu vám nic říci, a naopak jsem-li jeho spoluvinníkem, nemůžete mi dát zas tak velkou odměnu, jakým by byl můj podíl. A vůbec, škoda řeči. Nemám snad pravdu, pane,“ obrátil se drze k Farraudovi.

„Uminěný chlapík,“ prohodil nezúčastněně Farraud, ale znenadání změnil tón. S přátelskou domluvou říkal Pavlovovi. „Nu, nebuďte tak zatvrzelým, přiznejte se a dostanete odměnu, ale takhle, až by policie chytila Lupina, byl byste potrestán.“

Zajatec pokrčil rameny. „Mluvte nahoru, mluvte dolů, nic ze mne nevytáhnete.“ Mrsknul rychlým pohledem na Farrauda, a co se týče toho Lupina, ani nevím, jak vypadá, nikdy v životě jsem ho nespapřil, a to, co jsem o něm slyšel, bylo jen, že je zatraceně tvrdým oříškem pro policii.“

„Vy si to ještě rozmyslete,“ zasyčel prefekt. „Odvedte ho,“ poručil inspektorovi.

Steve zpozoroval, že je stopován. Nenápadně se zastavil u výkladní skříně a v zrcadlicí ploše zahlédl dva muže, kteří se zastavili na protějším chodníku. Tvářili se, jako když jsou v neizvější zábavě. „Milá pozornost pana prefekta,“ usklíbl se Steve, a vzápětí vklouzl za telefonní automat. Sklem budky pozoroval, jak se počali zoufale rozhlížet, načež se rozběhli ulicí. Jeden nahoru, druhý dolů. Steve kývl na mimojedoucí taxametr. Schoulil se do kouta a narazil si klobouk do očí. Na rtech mu pohrával zlomyslný úsměv. „K Trocadéru!“ poručil soférovi.

Auto projelo několik ulic, obrátil se propletlo proudem vozidel a u Trocadéra zastavilo. Steve vsunul soférovi do ruky pětifrank. Nečekaje ani na drobné, ani na díky, rychle přešel ulici. Zastavil se před obchodním palácem, na jehož portále visela tabulka: A. L. Marchand — Confidential Agent.

Zkrátka, jadrně česky řečeno, soukromý detektiv.

Pan A. L. Marchand. tlustý, plešatý muž, robustní postavy, seděl u velkého stolu. Jakmile spatřil Steveho, radostně vyskočil. „A. Mr. Emerson. Očekával jsem vás již, mám pro vás žádané zprávy. Pan Farraud je ne-

Farraud se dokonale namaskoval. Svému správci jako by z oka vypadal.

závislý, zámožný statkář. Před dvěma roky se zakoupil v sousedství hraběte de Grissac. Od té doby se datuje jeho styk s neteří pana hraběte, se slečnou Lorraine.“ „To není to pravé,“ vrtěl hlavou Steve. „Potřeboval jsem přesnou zprávu o jeho pohybech za poslední dva měsíce. Hlavně jsem chtěl, abyste zjistili, odejel-li v té době do ciziny a kam.“

Pan Marchand pokračoval klidně, jako by přeslechl Steveho námitku. „Vyzdvihl si pas do Itálie, ale pravděpodobně jej nepoužil. Nebyl hlášen v žádném římském, ale také ne v žádném jiném hotelu ve větších italských městech.“

Steve vyskočil. „Počkejte, mám nápad. „Možná, že místo v Římě byl v Americe. Zjistíte, zda necestoval pod některým z jmen, která si kdysi přikládal Arsène Lupin. Opatřete seznam těch jmen a vyšetřete, zda na některé z nich, nebo na podobně znějící nebyl vydán pas do Ameriky. Lupin býval pověřivý a houževnatě se držel jmen, která se osvědčila.“

Zatím, co se odehrávaly tyto události, očekávali Joe a Alf dychtivě návrat svého šéfa. Konečně, s bezstarostným popěvkem vstoupil.

„Co je se smaragdem?“ vyhrkl Alf. Farraud-Lupin sáhl do kapsy. Na stole zahorel tisíce jiskrami podivuhodný šperk. Oběma společníkům vydrad se povzdech obdivu z prsou. „Tohle bude těžko prodat,“ pronesl po chvíli zaražený Joe.

„Snad bychom jej mohli rozřezat...“ navrhol Alf. „Je jenom jeden překupník, který by dokázal takovou práci...“ poznamenal Lupin.

„Tatík Monelle!“ vyhrkli jedním dechem oba partneři. Lupin přikývl. „Ovšem, navštívíte ho. Aby k vám měl důvěru, ukážete mu toto...“ Vytáhl z kapsy visitku a načmáral na ni dvě slova, která byla v pařížském podsvětí nejlepším doporučením:

Arsène Lupin.“

Papá Monelle, těžkopádný starý muž, asi šedesátiletý, dlouho prohlížel zkoumavým pohledem podanou visitku.

„To je už druhá za dva dny, ale tahle je pravá.“ Převzal pak od kumpánů šperk, ale ku podivu jej tak zevrubně neprohlížel jako dříve visitku. „A také stejný šperk ve dvou dnech,“ řekl zamyšleně. Zavrtěl hlavou. Zato ten je falešný. Nebudu jej řezat. Je to padělek, který nestojí za práci,“ rozhodl se krátce.

„Padělek,“ zaúpěl Alf, „myslíte snad, že Lupin zpitoměl?“

„Myslím, že Lupin dobře ví, co posílá! Vyřídte mu, že bych s ním chtěl dnes v noci mluvit!“ odpověděl překupník.

„Dobrá,“ řekl Alf. Kdy ho chcete vidět?“

„Jsem pro něho doma, dnes v noci o půl druhé.“

Oba partneři byli jak opaření. Prvním jejím činem, že telefonovali o svém nezdaru Lupinovi.

Bylo krátce po půlnoci, když Farraud postřehl, že je pozorován. Byl to jakýsi instinkt, který ho upozornil, že ve tmě před jeho okny se kdosi skrývá. Zatelefonoval do Emersonova hotelu, ale vrátný mu oznámil, že detektiv dal přísný rozkaz, aby nebyl za žádných okolností rušen. Farraud-Lupin se usmál. „Takové je to tedy. Zahrajeme mu malé představení.“ Svlekl kabát a oblékl kazajku od pyžama. Pak se postavil k oknu, jako by se chtěl nalokat čerstvého vzduchu. Lině se

protáhl a zív. Zavřel okno a zhasl světlo. Vyvolal tak dokonalý dojem unaveného člověka, který jde na lože. V naprosté tmě pak naslouchal.

Netrvalo dlouho a uslyšel hlas svého správce. „Kdo je zde?“

„To jsem já, Emerson,“ zněla odpověď.

„Polekal jste mne, sire. Mám oznámit Mr. Farraudovi, že jste přišel?“

„Ne, nenamáhejte se. Zapomněl jsem si zde ráno bičik a přišel jsem si pro něj. Vím dobře, kde je. Nechal jsem jej u terče. Můžete si bez obavy lehnout.“

Farraud se usklíbl. Chvilí vyčkal, než dozněly Emersonovy kroky a pak pootevřel okno. Zahvízdal na správce.

„Jděte do svého bytu a počkejte na mne!“ rozkázal mu.

Ve správcově obydlí děla se podivuhodná věc. Před zrcadlem seděli oba mužové. Mistr Farraud vlevo, správce vpravo. Ale jak minuty ubíhaly, měnil se Farraud ve správce přímo záračně. Nejprve se na jeho bradě objevil správčův vous a pod nosem jeho pyšně zakroucený knír. Pak trochu modelovací masy dokonale změnila Farraudův nos, až se podobal správcovu, jako vejce vejci. Černou tuší přetřené obočí a snědá tělka, nanesená na obličej vykonaly divy. Správce vyjeveně zíral do zrcadla. Vedle něho neseděl jeho šéf, statkář Farraud, ale on sám ve své vlastní podobě.

„Svlékněte se,“ poručil mu Lupin-Farraud.

A když si pak oblékl správcovy šaty, byla přeměna dokonalá. Ani nejintimnější jeho přítel by byl nepoznal pod touto dokonalou maskou statkáře gentlemana. Kývnutím pozdravil správce a vyšel ven. Zamířil na zahradu k terči. Přesto, že byla tma, zahlédl Emersona, jak vyrýpává z terče kulky, zanechané tam ranní střelbou. Krátce se zachichl a šel přímo k němu.

„Nalezl jste bičik?“ otázal se znenadání.

Emerson se prudce vztyčil. „Ano, nalezl...“ řekl nejistě. Rozhodně však netušil, že »správce«, kterého nyní potkal, byl jiným chlapíkem, než správce, s kterým mluvil před chvílí.

Na omluvu Steveho musíme však říci, že Lupinovou masku nemohl proniknout ani sebe bystřejší pozorovatel. Oblek byl týž, obličej týž, gesta i zabarvení hlasu stejné. Nikdo na světě nemohl hledat pod bodrým zevnějškem správcovým Arsène Lupina.

Správce se dotkl rukou okraje klobouku.

„Dobrou noc, pane, půjdu již spat, náš den začíná časně.“

Steve se s ním rozloučil kývnutím. Počkal, než zmizel ve stájích a pak tiše jako kočka se přikradl k domu. Nahlédl do šterbiny v okenici přízemního okna, odkud pronikal paprsek světla. Překvapen však odskočil a promnul si oči. Znovu nahlédl. Nebylo pochyby. Viděl dobře. Správce, který před krátkou chvílí odešel ke stájím, seděl svlečen do spodního prádla a naléval si horký grog.

Steve se zahryzl do rtů. Bleskem si uvědomil, že Farraud ho vyvedl aprilem. Nedalo se však nic podniknout. Byl pryč, byl by dal rok života za to, kdyby se mohl dopátrat toho, co měl za lubem.

V té chvíli falešný správce spěchal po silnici cestami k hlavní silnici. Stála tam se zhasnutými světly velká, černá limusina. Joe a Alf již čekali.

Netrpělivě přecházeli kolem vozu a napjatě upínali oči do tmy. Každou minutu vzrůstala jejich nervosita. Nebylo divu, že sebou polekaně trhli, když za nimi zazněl cizí hlas.

„Dobrý večer, pánové, nemohli byste mi snad říci, kde v Paříži najdu závod otce Monella?“

Alf a Joe vyměnili zděšené pohledy. „Táhni, než dostaneš otravu olovem,“ vybuchl Joe.

Důkladné kopnutí do kotníku, které mu uštědřil Alf, ho trochu vzpamatovalo. „Totiž, pane...“ kotal, „jak můžete znát někoho otce Monella... jsme počestní lidé, kteří se šli počestně nalokat čerstvého nočního vzduchu...“

„Máte pravdu, Joe,“ zasmál se Lupin. „Noční vzduch je zvlášť vhodný do počestných plic...“

„Šéfi!“ vykřikl Joe překvapeně... a s ohromným ulehčením vrátila se mu jeho neomalenost. „Vypadáte jako pasák prasat v neděli,“ neodpustil si prostořekou poznámku.

Lupin pokrčil rameny. „Musil jsem se zbavit čenichala. Emerson se potlouká v okolí,“ řekl na vysvětlenou. Alf táhle hvízdal. „Abychom se tedy nezdržovali.“

Velký černý brouk se rozběhl po silnici. Svými reflektory, jako tykadly, ohmatával cestu a spokojeně bzučel. Hltal kilometr za kilometr a řídka aléj stromů zhoustla rychlostí v husté stromoradi. Před ním narůžovělá záře označovala cíl — Paříž.

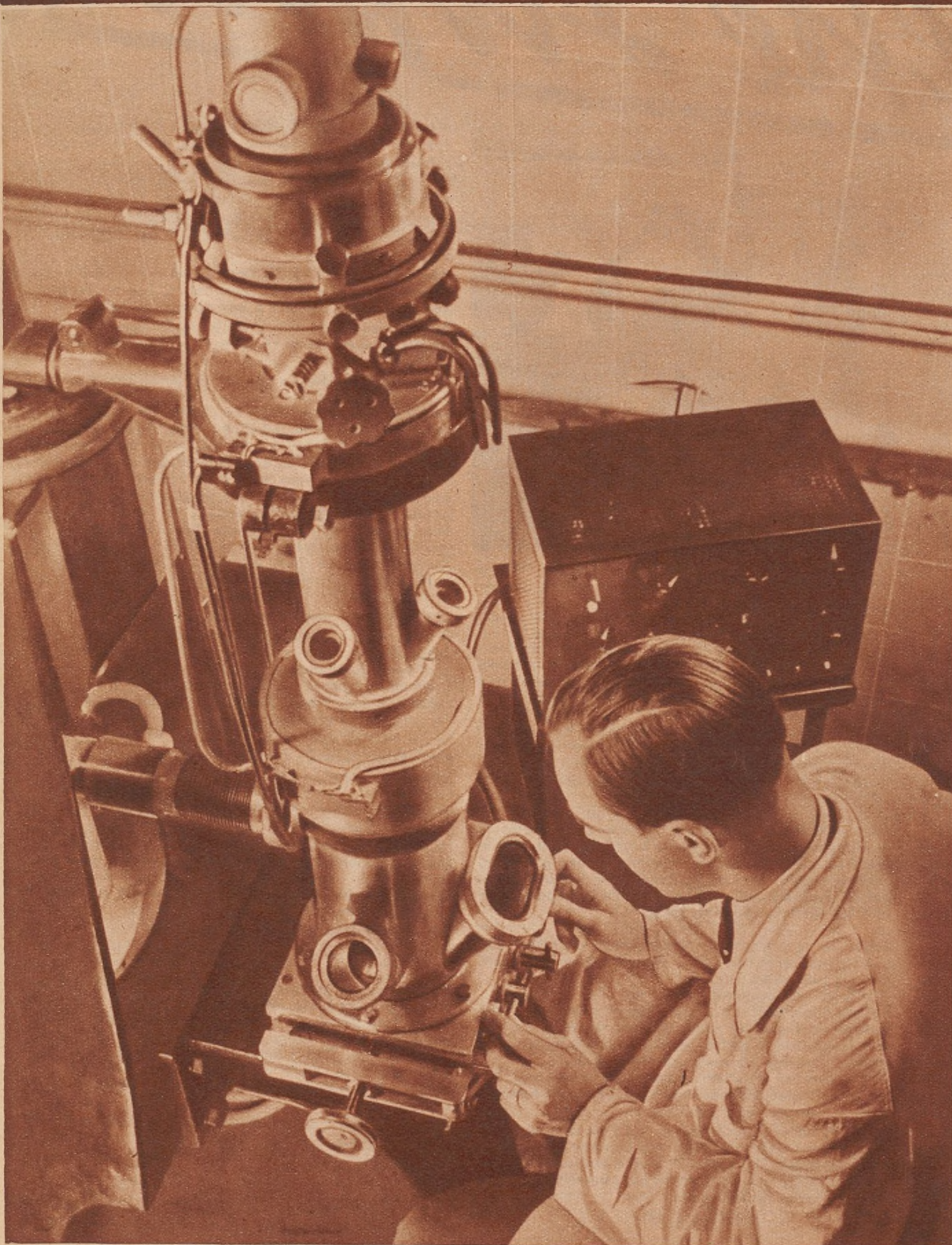
(Pokračování.)

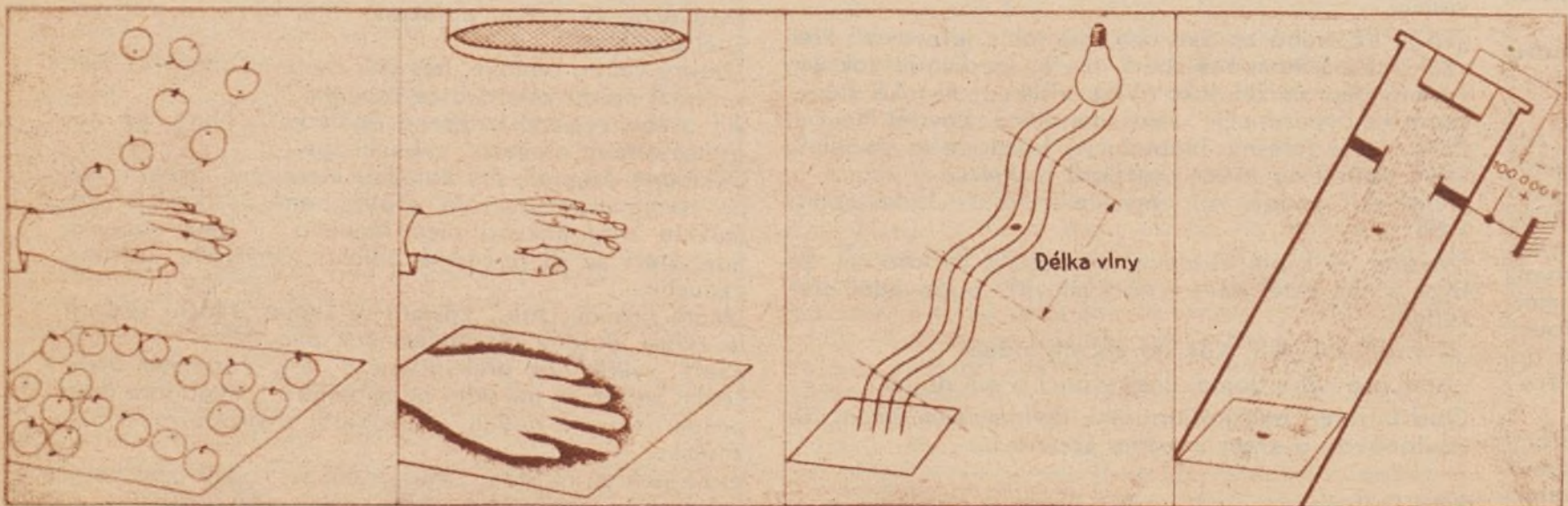
ULTRA-MIKROSKOPU

TAJEMSTVÍ

*Jak se díváme
na věci, měřící
miliontinu
milimetru*

TAK VYPADÁ ELEKTRONOVÝ ULTRAMIKROSKOP.

SCHEMATICKE ZNÁZORNĚNÍ PŮSOBNOSTI ULTRAMIKROSKOPU.

Jablky bychom se marně pokoušeli vykreslit na podložce obraz lidské ruky — k tomu jsou příliš velká. Pískem se vám to však velmi dobře podaří, jak ukazuje další obrázek. Tak je to s vlnami viditelného světla — předmět projde mezi nimi. Svazky elektronů, buzené napětím 100.000 voltů, mají tak krátké vlnění, že zachytí obraz předmětu, měřícího jednu stotisícinu milimetru a tato mezera ve svazu paprsků kreslí obraz předmětu.

Kdo zná Kruifovy „Lovce mikrobů“, najde hned na počátku této knihy velmi pěkné vyličení toho, jak leydenský občan Leuvenhoeck, optik amatér, který vynikal v umění brousiti čočky, sestaviv si první mikroskop v dějinách, zahlédl jim bytosti, které, jak tvrdil, byly „menší než oko veliké vší“. To byl první lidský vpád do říše nezměřitelně malého, a to postavilo řadu odvětví vědy na zcela nové základy. 250 let lidé užívali vynález Leuvenhoeckův, až narazili na hranici, za níž již nemohli — byla to délka světelné vlny. Lidské oko vidí předměty proto, že se od nich odráží světlo. Aby předmět mohl světlo odrazit, musí být větší, nežli délka světelné vlny. V přírodě se však vyskytuje mnoho věcí, jež jsou menší nežli světelná vlna, takže jsou jí přeskačovány, a nemůžeme je vůbec spatřit. K tomu patří molekuly a řada mikroorganismů (na př. podněcovatel slintavky a kulhavky) a j. Chceme-li tedy „spatřit“ předměty menší než asi jedna pětitisícina milimetru (t. j. hranice optického mikroskopu), musíme si najít nějaké kratší vlny, které nám jejich obraz ukáží. Dobře je to znázorněno na obrázku s jablky a pískem. Právě v těchto dnech, kdy ze všech končin světa přicházejí zprávy, lidstvu tak hrozně málo sloužící ke cti, hned na dvou místech se podařilo vyrvat přírodě opět jedno tajemství a podařilo se sestavit ultramikroskop, s jehož pomocí lze sešoupiti až na hranici jedné miliontiny milimetru. Po práci, která trvala desetiletí, podařilo se technikům fy Siemens a Halske v Německu sestavit ultramikroskop, jehož obrázky a některé výsledky zde zachycujeme. A současně přichází také zpráva o ultramikroskopu amerického inženýra Zvorykina, o jehož vynálezu se obšírněji zmíníme dále.

NE UŽ „RETÍZKY“ ALE JEDNOTLIVÉ ORGANISMY.

Vpravo na obr. 1. vidíme jistý druh hnisevých bakterií, seskupených v řetízky. Je to typická forma pro tyto bakterie a ukazuje největší zvětšení, jehož je možno dosáhnouti světelným mikroskopem.

Na obr. 1A je jedinec z tohoto řetízku zvětšení elektrického mikroskopu, jenž, jak se ukazuje, se skládá opět z řady menších tělísek, čímž se potvrzuje hypotéza některých učenců, kteří tvrdili, že ani bakterie nejsou jedinci, nýbrž složenými koloniemi ještě menších útvarů.

Základní otázkou při řešení problému „vidětí více“ byla otázka, kde vzít ještě kratší paprsky? Tyto kratší paprsky poskytla elektřina — jsou to svazky elektronů. Světelné paprsky světelného mikroskopu měří asi desítitisícinu milimetru, elektrický mikroskop může různou úpravou proudového napětí, s nímž pracuje (60 až 80 tisíc voltů) vyrobiti paprsky, měřící pouze jednu miliardinu milimetru. A tyto paprsky jsou to, které nám vykresluji na stínítku obraz pozorovaného předmětu. Ultramikroskop nemá skleněné čočky, nýbrž t. zv. „magnetické čočky“, speciální elektrické cívky, jež přetváří elektrický proud ve proudy elektronů určité délky vlny, i formují je do potřebných svazečků, či lámou a ohýbají je podle potřeby. Pozorovatel nedívá se na předmět sám, nýbrž na obraz předmětu, zachyceného speciálním stínítkem, jakého se používá na příklad v roentgenologii. U Siemensova ultramikroskopu se pozorovatel dívá na pozorovaný předmět, přesně řečeno na jeho obraz. Podle zpráv, které byly dány do veřejnosti o Zvorykinově ultramikroskopu, jsou pozorované předměty promítány na plátno a mohou být pozorovány najednou celou skupinou lidí Zvorykinův elektrický mikroskop má podle novinařských zpráv zvětšovat až milionkrát a umožnil účastníkům předvádění, které se konalo na Nový rok v americkém Richmondu, spatřiti „atomy ve stavu zrodu, které se jeví jako zářící, otáčející se světelné kotoučky...“ Tu ovšem bude třeba počkat na střízlivou vědeckou zprávu a výsledky, neovlivněné fantasií reportérů. Je jisto, že ultramikroskopy budou znamenat, že jsme se dostali opět o krok dále v poznávání přírody a že jakkoliv je tento objev ještě na počátku, je to objev významný a důležitý. Odkážeme jej lidstvu jako jedinou světlou památku dnešních, tak málo světlých dnů? Ing. D.

ELEKTRONOVÝ

MIKROSKOP DÁVÁ

OSTŘEJŠÍ OBRAZ.

Oba tyto obrázky ukazují tytéž bakterie v téže poloze. Obr. 2 je z optického mikroskopu a byl po fotografování zvětšen, nestal se však ostřejším, ani podrobnějším.

Obr. 2A ukazuje totéž bakterii v 30.000 násobném zvětšení mnohem ostřejší, ukazují dokonce jednotlivost v její stavbě. Nyní budeme snad moci bakteriologové studovat všechny fáze života bakterie — dokonce její výměnu látek.

Obec, která se vrátila

Celkový pohled. V pozadí Krkonoše.

Vpravo: Starosta obce J. Plecháč, jenž má velké zásluhy na šťastném návratu obce k republice.

Vlevo: Odstraňování hraničních (silničních) závor. Vzádu četnická hlídka s finanční strážní (dne 10. I. 39).

Čs. pohraniční stráž po záboru Horek. Za říšskými závorami říš.-něm. stráž; na silnici z Horek do Trutnova. Dole: Nová hranice. Německá stráž na silnici z Horek k Nové Pace. Plot a závora označují hranici. Německá stráž (ordneři).

Ted, kdy jsme se zase již vrátili a kdy se k nám vrátil i kus radosti, objevil se kolem nás také starý humor, který vlastně české lidi neopouští ani ve chvílích nejtěžších. A tak se nám dnes tedy někde žertem říká „putující obec“. Opravdu, ta naše malá obec Horka prošla za posledních dvacet let kus světa, ačkoli se ani na okamžik nehnula se svého místa a leží, jako vždy ležela: šest kilometrů na severovýchod od Nové Paky. A přece již byla v Rakousku, byla v Československu, byla na zkušenou v Třetí říši; a zase již je zpět v Československu.

Nikdy nám ovšem ani na mysl nepřišlo, že bychom někdy mohli být součástí německé říše. Horka byla vždy česká, ryze česká obec, nevelká, ale dobře spravovaná, s několika většími i menšími textilními závody, s železniční stanicí, s ostatním světem dobře spojená také státní asfaltovou silnicí... mnozí automobilisté dobře znají naši obec: vždýt zde se státní silnice dělí ve dvě, jednu směrem k Jilemnici, druhou k Trutnovu. Na nedostatek ruchu jsme si tady u nás nikdy stěžovat nemohli. Bylo tu vždy živo a veselo... až do toho dne, kdy bylo sice nejživěji, ale docela ne veselo.

Přišlo to zcela znenadání: v naší obci se objevilo říšskoněmecké vojsko a obsadilo ji. Pravda, po celou dobu záboru jednaly německé okupační jednotky v „rámci korektního postupu“ — ale myslíte, že bude tráva méně pošlapána, budete-li ji šlapat botami s gumovým podešvem? Život se naklonil k zemi jako ta tráva. Obraz obce se změnil opravdu rychlým tempem.

Již během okupace opustila Horku polovina obyvatel. Druhá polovina se morlivě připravovala k vystěhování. Obchody a živnosti byly zavírány a zbylé spěly k úplnému zhroutilu. Silnice, které byly před záborem tak frekventované a dodávaly Horce tolik živého ruchu, byly nyní docela pusté. U východů z obce byly přepaženy závorami v říšskoněmeckých barvách, ale nebylo to ani zvlášť nutno: nic po nich stejně nejelo. Ani železniční stanicí neprojel po dva měsíce jediný vlak. Všecko bylo najednou pusté a prázdné, jen hlavy byly plné myšlenek a nervy napjaté až k prasknutí.

Ne, nechťli jsme se rozloučit se zemí, k níž patříme svou řečí, svými dějinami, celým svým životem. Chťli jsme znovu do Čech, jejichž malou, ale věrnou obcí jsme vždy byli. Nechťli jsme se vzdát. Zápasili jsme o svou obec. Bylo to několik občanů a hlavně náš starosta, kteří se zasazovali o naše právo u všech instancí na obou stranách hranic a kterým nebylo nic tak těžkého, aby to nepodnikli pro záchranu svobody české obce. Bylo to nejen obětavé, ale i riskantní...

...ale zato dnes, po tříměsíčním záboru, dýcháme opět svůj vzduch. Nikdo, kdo to neprožil, si nedovede představit radost, s jakou jsme přivítali komisi pro určení nových hranic, a tím méně si kdo dovede představit štěstí, které nás zaplavilo po jejím rozhodnutí, že Horka patří do Čech a že má být vrácena do českých rukou. Mnozí z nás teď vědí, co je to plakat štěstím...

Uprchlíci se vracejí. Kus bývalého našeho života se vrací s nimi. Jenom kus ovšem, ne celý. Z křižovatky vnitrozemských silnic jsme se stali pohraniční obcí. Naše železniční stanice a pět obytných domků na jihozápadě obce zůstaly za německými hranicemi. Naše nejtěšnější sousedství nám stále připomíná, co se stalo. A zadíváme-li se do dálky, vidíme zasněžené hřbety Krkonoš, pohraniční hory, které byly od neepaměti naše. Jsme šťastní, že jsme se vrátili do Čech, ale ty zasněžené hřbety hor vidíme stále, každý den, každý den a musíme na ně myslet.

Ayuntamiento de Madrid

S

vůbec, Sancho, je jedním z nejceněnějších darů, jež nebesa poskytla lidem; ji se nemohou rovnati poklady, jež země uzavírá a moře kryje; pro svobodu a čest možno, ba nutno, nasadit život; a naopak, otroctví je nejhorší neštěstí, jež člověka může potkat," říká svému Sanchovi hrdina nejslavnějšího španělského románu, Don Quijote.

Pres tři sta let již uplynulo od té doby, kdy Cervantes psal ten slavný román — ale svoboda se za ta staletí nestala pro člověka pokladem menší ceny, a dnes naopak, častěji než kdy jindy, musí

BARCELONA

nasazovat život, aby se ubránil neštěstí nejhoršímu, otroctví. Těch, kteří v posledních dvou letech dali za svobodu a čest ve Španělsku život, jsou již statisíce. A teď? Francova vojska postupila na katalánském území a dobyla Barcelonu... Bude tedy již konec? Konec obětí, které snad byly i marné? Konec války ve Španělsku? Ne! Tam, kde není obhájen ten „nejcennější dar, jež nebesa poskytla lidem" — tam není a nemůže být konec, tam nemůže být mir a nemůže být tak dlouho, dokud člověk nedobude plného práva užívat nejceněnějšího lidského daru, svobody.

Barcelona, obsazená nyní intervenčními vojsky, hrála v dějinách španělských bojů za svobodu úlohu zvlášť významnou jako vůbec celé Katalánsko, jehož je hlavním městem. Vyvíjela se historicky rychleji než ostatní španělská města a dříve než jinde rodily se v ní živly pokroku. Jako přístavní město ve Středomoří měla velký význam již brzy po svém založení, z ní vyplouvaly válečné lodí aragonských králů, dobývajících Baleáry, Sicílii, Korsiku, Neapol, z ní vyplouvaly lodí obchodní do Francie, do Itálie, do Afriky i k asijským břehům, v ní se soustřeďoval obchod a rozvíjela řemesla, v ní dříve než kde jinde na španělském území počalo měšťanstvo nabývat převahy nad šlechtou. Barcelona si dobyla výsadního postavení a měla již v patnáctém století i zvláštní ústavu, kterou by bylo možno nazvat téměř republikánskou. Své výjimečné postavení ztratila teprve tehdy, kdy se těžisko světového obchodu přesunulo ze Středomořího moře k břehům Atlantického oceánu, ale ani pak neztratila svou pokročilost a pro ni se často dostávala do konfliktu s centrálním španělským absolutismem, který se všemožně snažil brzditi její rozvoj.

Katalánské boje za svobodu živily rostoucí touhu po skutečné svobodě v celém Španělsku, ale nekončily vítězně. Teprve roku 1936 španělský lid, bránící se proti povstání koupenných generálů a zahraniční intervenci, dává Katalánsku to, o čem snilo a zač po staletí bojovalo: autonomii.

Katalánská autonomistická a anarchická, ovládající na počátku španělské války katalánskou politiku, pochopili však víc než špatně smysl této autonomie a jedinou možnost jejího udržení. Chtěli „být pro sebe", hazardně vyčkávali, až se válkou vyčerpá armáda španělské lidové fronty i armáda Francova, a pak odpočatými silami rozbit Francu a zmocnit se vlády nad celým Španělskem. Odmítali účinnou pomoc Madridu, když byl ohrožen, odmítali podržet se vojenské disciplíny, odmítali zásobovat španělskou frontu zásobami, které hromadili pro svou dobrodružnou politiku. U nejlepších představitelů této politiky byla to přímo šílená politická krátkozrakost, ale tato krátkozrakost se rychle měnila ve zradu boje celého španělského lidu, když již bylo všem jasno, že zde Španělsko naprosto nemá co dělat jen s generálem Francem, ale mocnostmi daleko silnějšími; a v otevřenou zradu propukla tato politika, když se aktivními spojenci anarchistických vůdců stali barcelonští trojáci — kteří s nimi

Výsek z celkového mapy Barcelonu, hrdé katalánské město, dobyté Francovou armádou, když jej katalánská armáda...

v týlu bojujícího lidu zosnovali spiknutí, jež vyvrcholilo ve vzpouře. Vzpouře byla potlačena; otevřela oč, katalánskému lidu, který pochopil, že anarchističtí i trockističtí vůdci byli pátou kolonou Francovou, zškodníky přímo v těle odporu; vypořádal se s nimi; od toho okamžiku bojuje Katalánsko věrně po boku všeho španělského lidu a divy hrdinosti od madridské řeky Manzanares opakuji se na březích Ebra. Ale tato hrdinnost již nemohla zabránit, aby se válka se všemi vražednými hrůzami nepřenesla i na území Katalánska, jehož se nikdy nemusila dotknout. Barcelona padla. Je to konec? Konec boje za svobodu Španělska? Před stoletími lety využil nejdynamičtější vládce tehdejší Evropy, Napoleon, ničemnosti a neschopnosti královského rodu španělského a pod záminkou sjednávání „klidu a pořádku" začal provádět okupaci Španělska. Nepočítal s valným odporem, protože proti jeho veliké a zkušené armádě nemělo Španělsko vojska, které by se s ní mohlo měřit. Ale právě ta jeho veliká a zkušená armáda narazila na odpor, jaký nikde jinde nepoznala a pro který pak nazývala Španělsko „peklem na zemi". Byl to odpor španělského lidu. Proti Napoleonově armádě nastala armáda, ale tisíce drobných partyzánských skupinek, vedoucích drobnou válku, jež se odtud nazývá guerrillou. Žádná ulice, žádná cesta, žádný les nebyl bezpečný pro napoleonského vojáka nebo menší oddíl intervenčního vojska. Tak válka trvala tři roky. Po třech letech se vyvíčivé armádě Napoleon nově podařilo obsadit téměř celé Španělsko. Jen kus středomořského pobřeží na jihu a jihovýchodě Španělska nebyl ještě v rukou okupantů, ale napoleonské vojevůdce i propagandisti byli již spokojeni: španělský odpor byl zlomen, dorazit jej bylo otázkou několika neděl; je konec se španělským odbojem — o tom byli přesvědčeni. To bylo v roce 1811. A roku 1812 byla již napoleonská vojska vytlačena z celého jižního, západního i středního Španělska, a rok nato byli již Španělské pány celé země. Co Napoleonova vojska dobývala tři roky ztratila za rok. Neříkajme mechanicky, že se historie opakuje. Ale jedno z ní nemizí: že svoboda je jedním z nejceněnějších darů člověka, a že pro svobodu člověk musí čest nutno nasadit i život.

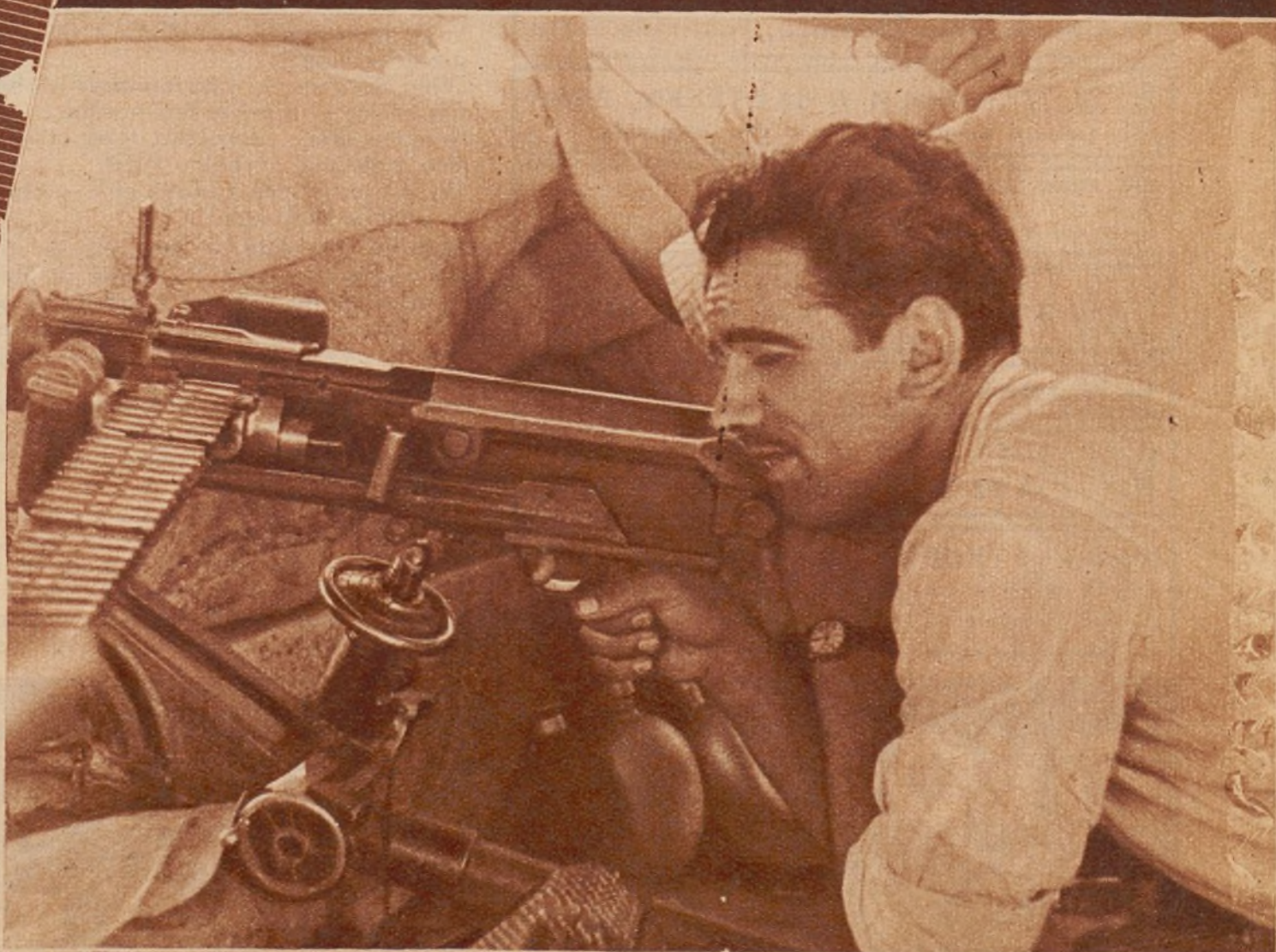
Tyto dvě mapky ukazují největší okupaci Španělska cizím vojskem v letech r. 1811 (1) za Napoleona. Tehdy ještě Španělsko a Portugalsko politický celek. Rok poté (2) ukazuje již situaci více než ohroženou.

Jaké to asi byly vojenské objekty, které bombardovala cizí letadla nad Barcelonou, když z jejich trosk vyvázeli zkrvavené těla žen a dětí...

Katalánská armáda ustoupila k francouzským hranicím, využívajíc ke krátkým bojovým zastávkám improvizovaných posic.

Některé katalánské oddíly bojovaly až do poslední patrony — ale patron bylo málo, zatím co Franco byl bohatě zásoben nejen vojáků, ale i zbraní a municí.

Těhle připravovaly letecké bomby po dva a půl roku jako vítězný spátr dobyvatelů; trosky francouzské školy v Barceloně.

HERA V FAUSTINOVÁ

EDMOND DE GONCOURT

11.

Za studie této úlohy Faidry, kdy celá její mysl byla zaujata tragedií, kdy usilovala celou svou inteligenci vytvořit nehlubším vnitřem vášeň hysterické legendární ženy, vzplanul v těle Faustiny — zjev u divadla obvyklejší, než by se zdálo — oheň, ztravující manželku Theseovu.

Podívovala se silným zážitkům, jež jí přinášely smysly vzrušující dojmy, pronikavé rozkoši z vůně květů, vdechované celou bytostí z dlaní ruky, s přivřenými očima, chvějícími se brvami, se šumem v hlavě, se šumem, jakým zní mořské lastury; nekonečné chvíle byla Faustina ponořena ve vášnivě snění a její smutné a milostně planoucí tělo se chvělo jemnými erotickými otřesy. Zuřivá potřeba milovati, jež se s počátkem nesla ke vzpomínce Wiliama Raye, žila v ní odpoutána, bez předmětu, a hotova přepadnouti kohokoliv. Uprostřed tichých měšťáckých zvyků života s Blancherem — jako některé vdané ženy, jež dlouho zůstaly počestnými — byla tragédka zžírána náhlou a neodolatelnou touhou po cizoložství, s jakýmkoliv neznámým, přivedeným Náhodou.

Ve chvíli, kdy měla vystoupiti, nalézala se posléze v onom stavu ženy, která po rozkošnické četbě, položená na lavičku v parku podél živé cesty, v žhavém dechu bouřlivého víchru, obklopena vrkajícími holubami a omamnými květy, volá s touhou po tichoučku smělého chodce.

12.

Toto tělesné pobouření bylo podporováno povolností jejího snění, neustálým přemítáním, účastenstvím jejího mozku.

Umělkyni dusila úzkost. Obávala se, nenastane-li v plachém životě jejího milostného života prudký obrát, nenaskytne-li se jí náhodná příležitost, aby její bytost se zachvěla nějakou vášní, prudkým rozmarem, bouřlivým flirtem, že neobjeví v sobě něhu, žhavost a touhu, ani dramatické prostředky, jež vyžaduje vášnivá úloha Racinova. Ano, tázala se, zda její tichý a pokojný život, život vdané ženy, neotupil její schopnosti i opravdovost její hry a náladu k odvážným pokusům a zdali v poslední době svého tvoření dokázala velikost síly mistrných hodnot a originality, jež byla od ní právem očekávána. Vracela se k letům počátků, k době chudoby, střídavých lásek, k životu bičovanému, šťvanému, naplněnému dramaty srdce a věčným věním prudké vášně; poznávala, že v těchto horečnatých letech bídě měla své nejskvělejší úspěchy, svá nepopíratelná vítězství. Tehdy tvořila silou, na niž s pýchou vzpomínala.

Současné co jí mučily tyto myšlenky, ozývaly se v její duši všechny cynické teorie její sestry o hygieně talentované ženy, o jakémusi mužství umělkyně — samice,

umělkyně zpěvu a deklamace, o umělkyni s vyvinutými hlasovými orgány a o „zvrhlé darebnosti“ druhého pohlaví — dané přírodou této ženě, a o potřebě prostopášnosti, jež tvoří jakousi součástku jejího genia. Měla chvíle, kdy se jí bez příčiny zmocnil náhlý rozmar, silný a romantický, opustiti tento klidně plynoucí život, prudce přerušiti poměr s Blancherem, prodati svoje sídlo, svůj dům poslati ke všem čertům, a až jednou ranou se zbaví všech pout tohoto měšťáckého života a hnilobného štěstí, pak v zapadlé čtvrti, těsném příbytku mládí, jež spatřila minulé dny s nápisem na dveřích, započne opět své mladé, volné a fantastické lásky a přinese znovu divadlu obraz radosti a utrpení tohoto života.

13.

V šerém osvětlení jeviště se objevoval v nejzazší hloubi divadla palác troizénský v dorské architektuře divadelního dekorátora; z kulis vycházeli muži a ženy, oděni v tuniky, řecké togy se širokými a mohutnými záhyby látek, jejichž řeč zpívala za hrdinských gest o mrtvých pokoleních. Řeklo by se téměř, že Řecko přízraků se zmocnilo jeviště v polostínu dne, kde vyprávělo o sobě zvukným, lyrickým jazykem, trochu udivujícím sluch XIX. století.

Byla tam Faidra, žena Theseova, dcera Minosy a Pasiphae, ve své vlající tunice se zlatou stuhou na čele, a Hippolyt, syn Theseův a Antilopv. královny amazonské, zahalen svou kožíšinou, takový, jaký je zobrazen na plátně Guérinově, také Arcia tam byla, královská princezna athénského rodu, starý Theramenes, vychovatel Hippolytův, ve svém temném plášti, a Oenona, kojná a důvěrnice Faidry. a ještě Ismena a Penopa. V nuzném osvětlení a smutné prázdnotě sálu, kde v temnotách nebylo skorem ani třicet osob, alexandrinny následovaly uprostřed pathetické pantomimy a vlnivých pohybů poletujících šatů. za vznešeného postupu katastrofu; to vše silně připomínalo starověk, probuzený na obraze malíře, který dostal stipendium na cestu do Říma. na obraze, který lze spatřiti v kobce, otřásané jízdou fiakrů.

A zde na malém plakátě v chodbě šaten herců to bylo nazýváno: zkouška v kostymech, poslední zkouška Faidry.

Když bylo páté jednání plně zopakováno, muži a ženy se rozptýlili po celém divadle hopkující chůzí, v horečném štěstí a hovorné radosti; a nepatrný zlomek dramatické gestikulace ohrával ještě jejich rukama.

Faidra odešla do foyeru herců a tam v plném denním světle se chystala řecká královna ztropiti výstup, polo žertem, polo vážně, starému malíři, velmi nadanému, jednomu z jejích přátel, který jí roztomile pravil, když počla studovati úlohu Faidry: „Váš kostým vám navrhnu já, nastříhám, zhotovím!“ A když po dlouhých společných poradách v kabinetě Estampes vybrali jeden ze tří návrhů, provedených v akvarelu jejím přítelem a když byli dohlíželi na jeho zhotovení u krejčího a několikrát byl oblek vyzkoušen, oblečen a a opraven a tragédka jej shledala rozkošným — dnes si stěžovala, že jí strašně nesluší.

„Koukej, starý brachu, to nejde, to vůbec není možné — a tobě se líbí ta velká bílá placka — která se všude krčí.“

„Ale, děťátko, co máte, je tunika, že — a vzpomeňte si, že jsem použil basreliefu z vily Borghes, jež jsme společně viděli.“

„Villa Borghes — villa Borghes — tehdy se nenosily spodničky — a my je teď nosíme — v tom to vězí. — Nemohu přece, staroušku, tobě pro radost hrát v tunice, oblečené na holou kůži!“

„A co jste na mně žádala, eh? — oblek, který má styl — antický charakter.“

„Antický charakter — ano, ale se spodničkami — a pak barvy těch hadrů — tobě se líbí?“ pravila jako herečka, jež se vždycky zaměstnává oblekem žen, jež s ní hraji. „Mám raději ty odstíny, jež má Aricie — tvoje barvy, víš, to jsou barvy malířské, barvy na obraz.“

Poněkud netrpěliv a s přátelským opovržením v úsměvu svých očí, starý malíř jí přesvědčoval o historické věrnosti. Ale Faustina, ač velká umělkyně, mu řekla jako pravá žena:

„Víš, starochu, čerta se starám, abych byla věrně historickou — nejvíce mi záleží na tom, abych byla hezká — víš, a jelikož premiéra je teprve pozítří, musíš se domluvit s krejčím a změnit trochu, ba důkladně můj kostým — aby zde to bylo tak — tady, aby to lépe padlo — pak zvolíš trochu veselejší barvy, ano?“

V době nedostatku mléka doporučujeme

kakao

Je výživné, lehké, stravitelné a levné

la čisté kakao ¼ kg bal. . . . Kč 3.—
la čisté kakao ½ kg bal. . . . Kč 5.60

„Včela“

A podkasávajíc a přitahujíc k sobě tuňiku, aby zaplášila špatný rozmar s čela kamarádova, naznačila kroucením těla žertovný krok španělského tance c a c h u c h a v záhybech přísného antického šatu.

14.

Jeden z oněch spánků, jež jsou každým okamžikem přerušovány náhlým probuzením, v nichž se spící vztýčuje na svém loži s ústy ještě otevřenými, v nichž dozívá úloha, pronešená v horečnatém snu: toť spánek hereček před prvním představením; to byl spánek Faustiny v noci po hlavní zkoušce, když po dlouhé hodině byla spící tragédka zamilovanou ženou Racinovy tragédie.

Obuv Puklický BRNO, KOBLIŽNÁ 6
Elegantní zimní modely

Časné zrána, velmi časné zrána vyskočila z lože, neschopná přemoci bezesnost, jež jako by jí páčila na pleť, a nutila vyhledávati chladná místa podušek, kde neodpočívalo její tělo.

Přehodila župan, otevřela okno, opřena o lokty políhla ven.

Venku ležel sníh v ovzduší, podobném jarnímu dni, sníh, který pod vánkem z jihu nepřipomínal chlad zimy, ale vlhou, přátelskou bělost bílých květů, v níž se rozvíjejí vánoční růže. Pak zatřpytil se sníh mdlými paprsky, podobnými světlu alabastrové lampy, a tento sladký, bílý den byl naplněn čímsi změkčelým a téměř rozkošnickým.

Faustina byla zvábená projíti se v tomto bílém zázraku a pocítili na své tváři dotyk sněhového vánku. Právě včera jí sestra prosila, aby pověřila Blancherona nějakou malou bursovní machinací, a náhodou se setkala s Blancherem za celý den. Byla rozhodnuta, že půjde sama vyříditi posílání a ranní návštěvou překvapí svého milence.

A již běží Faustina po ulici, miji chodce, kteří nespěchají, nechouli se zimou, neztrácejí nálady, jdou veselí, rozjaření, švitořice; mladí muži si prozpěvují milostné písničky, děvčata se šněrovačkou, zabalenou

PUMPY vyrábí Ing. Matička, Praha IX-1

Elektrotechnik a optik
A. PEHAL,
BRNO, Kozí 12. - Tel 132-16

SUKNA PAULŮ
BRNO, Kobližná č. 12

Technická stavební kancelář a tesárna
Fr. Cenek, Brno-Židenice, Palackého tř. 122

Odborný závod pro stěhování
SCHÜCK A SKUTEZKÝ, BRNO
kancelář: Palackého 24, tel. 14.346. - Uskladnění.

ING. FRANT. ŠVANCARA, úředně autor. civ. inž. stavební a stavitel
BRNO, Stará 18 - Telefon 139-64
Provádí a projektuje práce stavitelské odborně a solidně

Kupujeme zboží koloniální u firmy
JOSEF ŠVANDA A SPOL.
Valašské Meziříčí

L. Vachtová, zubotechnické práce
M. Ostrava, Johanyho 19. T. 2309

DOPORUČUJE SE FIRMA
F. HARTMAN, VSETÍN

DOBŘE VÝROBKY
pekařské, cukrářské, žijete
pernikářské ve všech obchodech!

PIVOVAR VE VELKÝCH POPOVICÍCH
ZALOŽENO R. 1874

v novinách, klusají s úsměvem, nevidouce před sebe. Když přišla Faustina ke konci Amsterodamské ulice, k domu, v němž v přízemí bydlel Blancheron, pravila žena portýra k návštěvníci, právě když se tato chystala zazvonit: „Pán není v bytě. — Madame ho nalezne v šermírně.“

Faustina prošla průjezdem, přešla zahradu, v níž Blancheron postavil elegantní domeček, ve kterém každý den hodinu šermoval s plukovním profesorem.

V sále nenašla Faustina nikoho kromě učitele šermu, zdvihačů fleurety a jiné předměty, rozházené na podlaže.

„Jakže, nikdo zde není?“ řekla Faustina a znavena chůzí klesla na roh lavičky.

„Ne,“ odpověděl šermíř, zdvihaje se se země a ukazující cvičilkové podky na měkkém svalstvu a mladou tvář, oživenou zápasem. „Ne, pan Blancheron právě odešel s jedním přítelem, který se má bít — a jenž si přišel na chvíli pocvičit ruku. Mrštý je ten pán — dábelky obratný — prohnal mě pořádně.“

„Ale, to zde je nově!“ zvolala Faustina, ukazující rukou, zpola oblečenou rukavičkou, na sbírku sečných zbraní, nových i starých, a jala se je zkoušet s omrzelostí ženy, jež se váhavě zvedá s místa, kde se jí dobře odpočívalo.

„Vy tedy pravíte, že odešel?“ ozvala se znovu za několik okamžiků měkkým hlasem; její nozdry se téměř nezmatelně chvěly.

V tomto sále, kde byla právě provedena řada zápasů, kde svalovou silou bylo zběsile mrháno, kde válečný pot zrosil kapkami podlahu, v tomto sále, nabitém výměskami, vycházel, stoupal téměř v dýmu z náprníků, sandálů, veškeré kůže prosáklé potem, prudký a dráždící pach muže, lehtající ženské smysly v hodinách neklidu a slabosti.

Faustina vstala, šla ke dveřím, pak stanula u východu, nejspíše prošla několikrát místností, až konečně usedla opět na místo, které byla opustila.

Učitel pokračoval ve třídění zbraní a odnášel je do tmavého kabinetu na konci sálu.

Tento šermíř byl rýsávec s krátkými jezatými vlasy, malého ostrého knírku, neohrožených rysů hezkého rváče valoisského, s nádherně bílou šíjí mladého býčka, měkkých pohybů mladého těla švihnosti šelmy, šířícího pachy výbojného mládí.

Faustina ho pozorovala se zářem v očích a cítila, jak jí tepny bijí ve spáncích.

„Neřekl vám pan Blancheron, kdy se vrátí?“ prohodila v tichu, po dlouhé době, aby opět promluvila.

„Ne,“ odvětil mladý muž, stále zaměstnán svou prací a nepozoruje zájmu ženy.

Faustina stále seděla na židli, jakoby přikována magnetickou mocí.

Znenáhla viděla žena všechny věci kolem sebe v nejasném chvění okouzlení, otupělé myšlenky jí procházely prázdnou mozkou v návalech žáru a bouřlivé cirkulace v jejích žilách strhávala těžké krvinky; cítila, že veškerý intelektuální oheň její role vstoupil v milostné části jejího těla; pozbyla vůle a v celé její rozjitřené a chabé bytosti byla pouze smyslná žádost, pustý chť mladého říjícího zvířete — a to vše v hluché vášni, bezcitné a nehybné ztrnulosti, v nervosním zkřížení nohou, jež se podobalo obraně proti sobě samé.

Tu pohled ženy, dospěší k tomuto okamžiku, pohled jakoby obtěžkaný ospalostí a vínem, ten opojný pohled pod těžkými víčky, zarytý uškvěl na mladém cvičiteli.

„Vy,“ počala větu náhle přerušenu.

„Co, madame?“

„Nic,“ odpověděla divoce.

Ale jejich zraky se přece setkaly, dorozuměly se kmitem, muž naznačil temný kabinet a žena se zvedla s lavičky s resignovaným pohybem ramen přemožené bytostí a následovala muže.

Ale za okamžik se dveře násilím znovu otevřely a Faustina, pronásledována a dostižena v sále mužem rozvášněných zraků, který se snažil opět ji zavléci do tmy kabinetu, bojovala tělem proti tělu se zuřivou energií, ranami v tvář, jimiž se brání žena, aby nebyla znásilněna člověkem, který v ní budí odpor a hnus. Konečně s posledním a nejvyšším úsilím vytrhla se z jeho rukou a se šaty, roztrhanými v cáry, zmizela v zahrádce, slyšíc na prahu šermírní volajícího cvičitele, ve zlostném údivu: „Hleďte podivnou ovečku. Madame chce muže a pak ho zas už nechce!“

15.

„Dostala jsem tvoje řádky a tady jsem!“ pravila příštího dne po scéně z šermířny Dušinka, vstupující k Faustině, a připojila, blížíc se k ní tázvým pohledem vyšetřujícího soudce: „Má cudná sestra spáchala snad něco neslušného?“

V přítmi malého salonku se zavřenými okenicemi ležela tragédka na zemi na koberci v póze zoufalství a nehlubšího pokoření, s uvolněnými vlasy, bosýma nohama v pantofličkách bez opatků, s tělem zlomeným a bezvládným, v domácím úboru plihých záhybů, jež jako by nad ní plakaly.

Při pohledu na sestru se Faustina zabořila tváří do podušek a zvolala hlasem, přerývaným vzlykotem, s obličejem, skrytým v drsném vyžívání:

„Stydím se — hnusím se sama sobě — Ne, nikdy se neodvážím to vyslovit!“

„Dobrá,“ pravila sestra, „vidím, co se stalo — nerozumná povinnost vůči nějakému tuláku — a pro tuto maličkost jsi se stala touto kající Magdalenou?“

„Ne, to se nestalo, pravím ti, že ne —“ opakovala Faustina s přízvukem odboje.

„Tak dobře, když jsi odolala sama sobě — není třeba, abych byla obtěžována a odcházím.“

„Zůstaň — nechci, abys odešla — musím ti to říci —

potřebuji se ti vyzpovídati —“ a pronesla nepopsatelným tónem: „Jsi kloaka mého srdce!“

Faustina počla vyprávěti scénu z minulého dne.

Sestra ji naslouchala jako kočka, chlemtající mléko, rozjařena dobrodružstvím a proniknuta do vnitř své bytosti tajenou a hlubokou rozkoší, jež cítí neřestné ženy vůči zhanobené přítelkyni, která si vždy vynucovala jejich úctu.

„Ach, ošklivá čubko! — Ty se raduješ z této příhody, ty se směješ —“ vzkřikla na Dušinku Faustina, rázem se vztyčujíc. „Běda, že jsem zrozena jako tvá sestra... že sdílím krev, která proudí i v tvých žilách... a prokletá budí kolébka, do níž nás pospolu ukládali... Bez tebe, slyšíš, byla bych počestnou ženou... a jaká jsi byla již jako docelá malá dívenka... Tys to byla, která mne nabádala, sváděla, protože tě to baví a z neřesti si tropíš žerty!“

Dušinka, která během života tragédky zakusila již dvě neb tři podobné scény, věděla, že sestra v takových případech nezbytně potřebuje svěsti na ni křehkosti svého těla a pokojně vyčkávala konce záchvatu, opětujič mezi zuby: „Zavrhuj, zavrhuj příbuzné — když ti to uleví, dceruško!“

Rozhořčena tímto ironickým klidem, přiblížila Faustina svůj obličej ke tváři své sestry a křičela jí do očí: „Ty jediná jsi mi vnukla nízké pudry, zhýralé choutky, lásku k otrapům, ty, jenom ty jsi zaviničila, že někdy klesnu na úroveň luzy, k níž patříš také ty, jak tě znám od hlavy k patě — ach, celá jsi stvořena z bahna, jež na mně také trochu lpi,“ a ruce a nehty Faustiny, aniž se dotkly těla sestřiny, drásaly prázdnotu kolem její hlavy. Sestra, něžně skloněna, uchopila nervosní ruce herečky a pravila: „Je opravdu nejvýše nerozumné přivádět tě do tohoto stavu v den premiéry.“

„Vzkázala jsem, že nebudu hrát — že jsem nemocná — divadelní lékař se asi vrátí — ale to je jedno — děj se co děj — nebudu hrát.“

A Faustina sklesla na roh pohovky, hlavu skloněnou v rukou, jež se za okamžik odsunuly a odhalily tvář ozářenou štěstím, v níž nebylo ani stopy po vzrušení předcházející chvíle.

„Ale přece jsem šťastna, sestřičko — ano, velmi šťastna — neboť kdyby se to bylo přihodilo — neodvážila bych se již nikdy vzdát se jinému — komu, ty víš — a včera právě tato myšlenka, tato myšlenka mne zachránila v posledním okamžiku!“

Pak šedý mrak zase sestoupil na tvář Faustiny, jež zcela zapomínajíc na přítomnost sestřiny, mluvila v monologu, přecházejíc sem tam salonem, v jakémsi mozkovém vzrušení.

„A zatím jsem stvořena, abych milovala, jak ženě možno nejvznešeněji — a právě ušlechtilost nebo inteligence se mi líbí — a zdá se mi, že má láska se poněkud podobá lásce, o níž se mluví v knižkách... Proč tedy ta smyslná poblouznění, ty šílené okamžiky, ve kterých se necítím než samiči... Jistě že na mně spočívá nezvratný osud, jenž tíží onu ženu, jejíž úlohu hraji — Ach, ta Venuse antických tragedií...“ Na tragédku, jež si připomněla svou úlohu, náhle a téměř viditelně dolehla ona pověřivá hrůza z bohyně, jejíž, až do této chvíle prázdné a mrtvé jméno procházelo jejími ústy, a která náhle ožila ve víře její duše v celé starověké zlobě své tajemné a rušivé moci nad smysly lidského tvora.

A měnic náhle tón: „Dobrá, řekla jsem si předem, zabiješ den něčím, co nevysiluje — a hle, hlouposti, jež vyčerpávají.“

(Pokračování)

je doba
KOB LIH

smažených vdolečků, šišek — a jak se jmenují všechny ty masopustní dobroty. Naše hospodyňky dobře vědí, že dobrá chuť je tam, kde je JAKOST. A ta je v každé kostce výtečného čajového margarínu SMETOL.

Smetol jednou **Smetol** vždycky!

K.ČERNÝ.

Rýmu, kašel, chrapot
zmírňuje
čajový citr. grog.

Doporučujeme

la čaj »SLUNCE KVĚT«
v plechových krabičkách
5 dkg Kč 6.—, 10 dkg 12.—

la čaj »HVĚZDA INDIE«
v papírových krabičkách
1 dkg Kč 1.—, 2 dkg 2.—, 5 dkg 4.80

„Včela“

KOB LIHY JAK MALOVANÉ... Podle krásné zlaté barvy se pozná dobře usmažená kobliha. Skvěle se usmaží na Kosmosu a dále-li Smetol do těsta, také skvěle chutná.

Velikou pozornost v Praze vzbudily Bílé týdny Druty.

V důsledku známých událostí posledních měsíců byl letos všude pocitován menší výběr a sklad zboží. Přes tyto potíže zahájila však Druta Bílé týdny ve znamení bohatého výběru dobrého zboží za nezvýšené ceny.

Proto také mají Bílé týdny Druty mimořádný úspěch.

Pospěšte si i Vy s nákupem, dokud můžeme Vám posloužit velikým výběrem všech druhů zboží.

Dům dobrého nákupu
DRUTA
Vinohrady, Tylovo 24
Beroun, u Horní brány

LOUSKAČKY

KŘÍŽOVKA S TAJENKOU

Fr. Novák, Slaný.

Stačí zaslat rozluštění tajenky.

Vodorovně: 1. Já-sals; ovocný sad. — 2. Stroj; hmyz, tryznitel dobytka; nerozvíjí květ. — 3. Sopka na Filipin-ských ostrovech; souhlásky „taktu“. — 4. Polské město; ugoslavská řeka; rahokam. — 5. Povzdech; německy „místo“; pobídka; římských 950; papoušek; hlas krávy. — 6. Povel ke střelbě; německy souhlas; zkratka mužského jména; „k“ v abecedě; solmisační slabika; titul muže (obr.). — 7. Spolek, svaz; český hudební skladatel; anglický pánský titul v pojmenování. — 8. Sportovní zkratka; zkratka starých čísel; výzva; závar do polévky; nota. — 9. Ukazovací zájmeno; německy „vejce“; finské město; vyhnulý pták běžec; zkratka valuty; souhlásky „tepu“. — 10. Druhá část tajenky.

Svisle: A. Prvá část tajenky. — B. Chem. značka yttria a kyslíku; pícní rostlina. — C. Číslo; začátek naší pochodové písně. — D. Obtížný hmyz; řada. — E. Plošná míra; německé město; přibližně. — F. Zelenavý nerost vláknitý; posvátná hora ve Vých. Indii. — G. Český spisovatel, též náš příspívatel; citoslovce při přeskoku (obr.). — H. Sirka; pták běžec. — Ch. Jedovatá rostlina; cenný papír. — I. Zkratka koňské síly (horse power); vůdčí politik ruský; anglická předložka. — J. Otáčející se část motoru; a nočnímu ptáku. — K. Sportovní výraz; chaos. — L. Souhlásky „depa“; zábavní místnost. — M. Třetí a poslední část tajenky (obr.).
Pomocná slova: 3. Apo. — F. Ábú. — H. Emu.

Nová hádankařská soutěž „Svět v obrazech“.

VÁZENÍ LUŠTITELŮ!

Po úspěšné příspívatelské soutěži, připravili jsme vám soutěž řešitelskou, která potrvá pouze 4 týdny. Jsme přesvědčeni, že se tím zavdčíte všem našim hádankařům, i těm, kteří nám svá rozluštění nezasílají. Tato soutěž se může zúčastnit každý náš čtenář, i začátečníci, pro které je připraveno několik cen pro útěchu. Vaším úkolem bude, zaslat nám správně rozluštěné křížovky i hádanky do stanovené lhůty, a jistě se vynasnažíte rozluštit co nejvíce; kdo rozluští vše, tím lépe, není to však podmínkou. O každém luštiteli bude veden záznam, kde mu bude přesně znamenáno, co rozluštil. Po ukončení soutěže bude vylosování, počínající u těch nejzdatnějších. Máte-li někoho známého, o kterém víte, že je přítelem hádanek, upozorněte ho na naši soutěž, neboť není vyloučeno, že při větším množství luštitelů bude i počet cen rozmnožen. V příštím čísle budou již otištěny hádanky do soutěže! Redakce

Přesmyčka (čas.). Fr. Novák, Slaný.

Doplňovačka (s časovou tajenkou).

Kar. Valen.

Fr. Novák, Slaný.

Háčekovka. Al. Ott.

světě, utěšuje se

KDO TO ROZLUŠTÍ

ČTVEREC Z MINCÍ

Vážení přátelé luštitelé, to vás tentokrát nechceme odměnit obnosem šesti korun česko-slovenských — to je tentokrát zase nový druh soutěže. Máte zít tyto či skutečné mince a složit je tak do čtverce, aby vám každá strana platila stejně. Srovnáte-li tyto mince dobře, může vám vyjít pouze jediný obnos — a výši toho obnosu nám pošlete jako rozluštění, a to do 9. února 1939.

Rozřešení „Ukolébavky“ z čís. 2. Správně zní tato báseň J. V. Sládka takto:

Spi, synáčku, spi,
zavři očka svý,
já tě budu kolébatí,
košíku ti spravovatí,
spi, synáčku, spi!

Spi, synáčku, spi,
zavři očka svý —
abys mohl měkce spátí,
matka musí práce dbátí —
spi, synáčku, spi!

Z luštitelů, jichž bylo tentokrát velké množství, jsme vybrali: Frant. Havlík, Dvůr Král. n. Lab., Volf Miroslav, Třebíč, Lad. Vacka, Semily. Dnešním luštitelům přejeme též mnoho zdaru!

Cerpadlo na vodu, lidově „Antonín“, těleso bez hran, značka motocyklu, egyptští posvátní ptáci, české město, zabývala se plněním, samostatný štáb v Asii. Označené řady = tajenka, kterou stačí zaslat.

Tři vylosování budou odměněni. Rozluštění zašlete do 8. března. Vylosování luštitelů z čís. 49: J. Čech, Tábor. — M. Sachrová, Nymburk. — A. Pevná, Hodkovice.

Rozluštění hádanek z čísla 49. Křížovka. Čtenářům tohoto listu přeje bohatou nadílku autor. — Číslovka. Vlastička - tatíček - vlast. — Sloučenka. Neapol. — Královská procházka. Není všeho zlato co se leskne. — Doplňovačka s tajenkou. Vedro, sekáč, lékař, válec, Norka, celer. Tajenka: Veselé vánoce. — Číslovka. Polykárpa - polyká kapra. — Záménka. Lužnice - ložnice. — Záménka. Vánice - vánoce. — Přesmyčka. Leoš Janáček. — Číslovka. Oko pani Niny - okopaniny. — Souzvuka. Marty - Vaška bát - má rty - Váš kabát. — Přesmyčka. Argentina. — Záménka. Halír - talír.

Lístárna hádankářů. JAN LANČA, PTÁČNÍK č. 10, kniha, kterou jsme vám zaslali, přišla zpět. Udejte adresu. — Viktor Hruška, dobrý, nepřítel rozměrné křížovky jsou nám vítáni. — Jiř. Brabencová, budeme potěšeni, pošlete-li nám občas křížovku. — Jos. Lapáček, příspěvků použijeme. Knihu si ponechte, zašleme vám jinou. — Boh. Milfuit, dvě hádanky zařadíme. Jsme rádi, že se vám kniha líbí. — Fr. Novák, díky za objemnou zásilku příspěvků, kterými jste nás zásobil na dlouhou dobu. O číselkách máte pravdu, ač někteří hádankaři ji rádi luští. Záleží na tom, jak si kdo kterou hádanku oblíbí. Přejeme vám mnoho zdaru a zdraví.

BUDE-

V únoru — skřivánek vrzne — ale Zimní večere a předjarní límečky

To víte, jak je to s počasím... Předposledně jsme měli na poslední straně povídání o tom, jaká je Praha v zimě, ale, když to vyšlo — hotové jaro. Ted, když to píšeme, trochu přitahuje — ačkoliv bude únor a na Hromice musí, jak známo, skřivánek vrznout, i kdyby měl zmrznout. A pak přijde březen — to, jak známo, za kamna vlezem... Tak, co vlastně „bude“ — ne-

RYCHLÉ ZIMNÍ VEČERE

Příběhnou-li děti z běhaček nebo muž z práce celí omrzlí, zajistě přivítají s jásotem teplou večeri. To ovšem nesmí znamenat, že se k vůli ní budeme celé odpoledne točit kolem plotny nebo že pro ni budeme kupovat drahé maso a pod. Vždyť stačí uvařit v poledne třeba nastavenou kaši a večer ji ohřát s osmaženou a vonící cibulkou, stačí ohřát hrnec bramborovky či jiné polévky, do které večer rozkrájíme několik vutů nebo párků, aby byla sytější. Do polévky chutná i rozkrájený zbylý kus knedlíku nebo trochu nudli, přikusovat kus chleba. Vedle těchto jídel jsou pak ještě jiné pokrmy, které lze uvařit v poledne a večer pouze ohřát, z nichž zde několik dobrých a levných uvádíme.

PILAF.

Udusíme rýži, připravíme si náplň (bude dušené játra, nebo zbytek pečené dýně podusit na cibulku), pak ponoříme šálek do horké vody, rýži jej do polovice naplníme, do středu dáme masitou náplň, přikryjeme opět rýží a vyklopíme na talíř. Kopec posypeme parmazánem a polijeme ještě šťavou z masa.

BÍLÁ ZELNÁ POLÉVKA.

½ hlávky zelí nakrájíme a uvaříme do měkka ve slané vodě. Zatím uděláme jíšku, přidáme 3 kostky cukru, ½ kávové lžičky kmínu a pepř. Zalijeme vodou ze zelí; zelí pak vložíme do uvařené polévky jako zavářku. Do polévkové misky dáme kousek másla, případně krapek octa.

VEJCE V BRAMBOROVÉ KAŠI.

Uvaříme jemnou bramborovou kaši a vejce na hnílčko. Na teplotu misku pak urovnáme kaši do kopečku, obložíme ji oloupanými vejci a toto polijeme horkým, hodně hustým rajským protlakem. (Protlak musí být tak hustý, aby se zachytil pouze na vejcích a nerozléval se na kaši. Jídlo se předkládá hodně horké.

BRAMBOROVÁ KAŠE OBLOŽENÁ SALÁMEM.

Misku horké kaše obložíme kolem dokola místičkami salámu, které se vytvoří tím, že plátky salámu i se slupkou opečem na horkém másle do růžova. Do středu kaše vyhloubíme lžičí jamky, do kterých nalijeme máslo se salámem.

NUDLE S BRAMBORY.

½ kg nudlí uvaříme ve slané vodě a prolijeme je studenou vodou, aby se nelepily. Mezitím oloupáme, usekáme a na másle zpěníme cibulku, přidáme papriku a pak kostky nakrájené, studené, uvařené brambory. Také ½ kg. Vše dohromady osmažíme a promícháme s vařenými nudlemi.

POMAZÁNKY NA CHLÉB I NA BRAMBORY

V nynější době, kdy nutno počítat s každým haléřem, přijdeme jistě vhod s řadou předpisů na pomazánky, kterých můžeme použít jak na chléb, tak na vařené či pečené brambory, které jsou vlastně naší nejčastější večerní stravou. Můžeme mezi ně občas vpašovat i pomazánky nebo chlebičky bohatší a z příjemnější tak jimi večery, trávené u koflíku horkého čaje.

POMAZÁNKY TVAROHOVÉ: Tvaroh, kousek másla, jemně sekané čerstvé zelí, sůl. Tvaroh, cukr, přes noc macené, na kostky rozkrájené sušené švestky. — Tvaroh, máslo, usekaná jablka, cibulka, trochu citronu, sůl. — Tvaroh, máslo, sůl, paprika, kmín, cibulka, jablko, sardelka. — Uzenáč,

RISOTO.

30 dkg neprané, ořené rýže opražíme do žluta se dvěma lžicemi sádla. Pak přilejeme ½ litru vřelé vody, 1 kávovou lžičku soli, 1 malou cibuli, 1 bobkový list, 6 zrněk pepře a rýži dusíme 40 minut. Vařenou rýži promícháme pak buď s gulášovou konservou, nebo dušenými játry, nebo pokrájenými zbytky husy aid., posypeme 2 lžicemi strouhaného parmezánského sýra.

DUŠENÁ JÁTRA.

½ kg vepř. jater nakrájíme na malé, tenké řezy a udusíme je na másle. Pak přidáme stroužek utřeného česneku nebo 2 strouhané cibule, trochu soli, na špičku nože papriky a podlijeme trochu vody, přikryjeme pokličkou a dusíme 10 minut.

GULÁŠOVÁ POLÉVKA.

Uvaříme zeleninovou polévku s brambory na kostky nakrájené. Když je vše měkké, přidáme gulášovou konservu.

ZELNÁ POLÉVKA.

Naložené zelí překrájíme a dáme vařit do vody se solí a kmínem. Když zelí změkne, rozkloktáme v 1/3 l kyselý smetaný 1 lžičkou mouky a polévku ji zahustíme. Můžeme do ní pokrájet 1–2 páčky. Podáváme k ní zvlášť vařené brambory.

TOPINKY S MOZEČKEM.

Mozeček dusíme na cibulce, pak přidáme jednu v mléce namočenou a vymačkanou žemli, trochu zelené petrželky, sůl, pepř a vše podusíme. Na konec přimícháme vejce. Směs pak potřeme tenké krajíčky chleba a posypeme strouhanou žemlí. Pak chlebičky položíme na plech, pokropíme je máslem a opečeme je (asi 5 minut) v horké troubě.

BÍLÝ TÝDEN

a další prodej zbytků

u fy

RUDOLF VAIS, PRAHA II

JUNGMANNOVA 20

započal.

utřený s mlíčem a s máslem a pokapaný citronem. Tvaroh, utřený s marmeládou — Husí sádlo, česnek.

POMAZÁNKA Z VAJEC: Usekáme na tvrdo vařené vejce, k tomu cibulku, sůl, pepř a sádlo.

JÁTROVÁ POMAZÁNKA: Studené brambory a zbytky jater (nebo nějaké pečené) hodně usekáme. Přidáme jemně sekané kyselé okurky, kapary, sardelovou pastu, cibuli, sůl, pepř a kousek másla.

Doporučujeme vám výrobky značky

LEO REINIGER a spol., Kutná Hora

továrna prádla, pleteného a stávkového zboží

Ayuntamiento de Madrid

Respo

NEBUDE?

březen — za kamna vlezem. —
— Vynález hedvábného kostymu

bude? To jaro ovšem... Podle kalendáře přijde docela jistě, podle všeho ostatního jsme tak uprostřed mezi tím vším. Chcete-li zimní věci osvěžit na předjarní, chcete-li něco teplého do něčeho jarního, uplete si límec nebo vestičku. Teplé a rychlé večere přijdou stále ještě vhod a hedvábný kostym najde jistě dosti ctitelek. A za týden — uvidíme...

UPLETEME SI LÍMEC NEBO VESTIČKU?

Límeček se znamenitě osvědčí na kostymových šatech a všem, kdož nejčastěji nosí sukni a bluzu z téhož materiálu, zvláště při denním zaměstnání. Zhotovíte jej z dobré vlny, která se dobře pere a nesráží se a nežloutne. Výhoda spočívá také v tom, že jej snadno můžete přestít na kteroukoliv vlněnou bluzu a podle potřeby jej můžete vytáhnout, nebo naopak, trochu nadržeti a přes vlhký hadřík pak napariti, a přece jeho vzhled nijak neporušíte, čehož u límečků pikových nebo žoržetových nikdy nedocílíte.

Límeček pletete podle stříhu, a to dvě stejné polovice. Začínáte od spodní špičky klopy a při práci stále postupujete podle stříhu. Abyste druhou polovinu vypracovaly přesně podle první, doporučuji počet ok každé řady, případně přidání ok poznamenat na papír; na příklad: v 10 řadách přidat vždy 1 oko, v 25. řadě uzavřít 15 ok a podobně. Hotové poloviny límece po rubu sešijete nebo sháčkujete a celý límeček obháčkujete po vnějším i vnitřním okraji krátkými sloupky; nyní obě poloviny na sebe nastehujete a na měkké podložce naparíte a vysušíte. Potřebujete 3 dkg bílé vlny nebo hedvábi, 2 krátké jehlice, přiměřeně silné, a háček.

Vzor pletete následujícím způsobem:

1. řada: 1 oko sejmout, nit necháte za jehlicí, 2 oka obrace.

3. řada: 1 oko sejmete, nad prvním okem obrace pleteným a 2 oka obrace.

Tyto dvě řady opakujete, tedy je to střídavé pletení ok sejmutých. Všechny sudé řady jsou pleteny celé obrace.

VESTIČKA se vám hodí do vystřižených starších šatů. Je pletená uzličkovou vlnou. Všimněte si, aby dobře seděla, je zadní část od límečku prodloužena, takže vestička potom nikde nevylézá. Tuto

vestičku uplete do hnědých šatů z vlny banánové žluté nebo zelené, do modrých nebo černých ji vypracujete z vlny bílé nebo stříbrošedé. Knoflíky pak dejte galalitové nebo dřevěné v barvě obléku. Uplete pruh asi 20 cm široký, načež začnete pracovat rozporečkem. Na spodní stranu rozporečku přidáte na přepínání 6—8 ok, na pravé straně pak pracujete knoflíkové díry. Pleteme podle stříhu. Pro zadní díl začneme opět pruh asi 20 cm široký a asi 6 cm vysoký.

Límeček pleteme po dlouhé straně, počínaje u krčního výstřihu. Abychom dosáhly pěkných špiček, přidáme vždy po dvou řadách dvakrát nad sebou 1 oko. Límeček obháčkujeme řadou krátkých sloupků, díly vyoneme a vyžehlíme, přední díl se zadním sešijeme, límeček našijeme a taktéž našijeme tři knoflíky, které začisťovací stužkou podložíme.

Potřebujeme 4—5 dkg vlny, 2 jehlice číslo 2 a půl, přiměřeně silný háček a 3 knoflíky.

Celou vestičku pleteme buď po líci hladce a po rubu obrace, a potom na vestičku vyšijeme zbytkem vlny v téže barvě jako jsou knoflíčky dvě šikmé smyčky střídavě rozhozené, nebo pleteme týž vzorem jako výše uvedený límeček.

KULTURNÍ INFORMACE

KAM SE VYSTĚHOVAT?

Pod tímto názvem vydalo právě nakladatelství Prokop zajímavou publikaci ing. K. Janského. V úvodu upozorňuje autor na potíže, které přijímání vystěhovalců kladou všechny státy, a radí zůstat v Česko-Slovensku. Pro ty, pro něž je vystěhování nutností, přináší knížka podrobné informace o zeměpisných a hospodářsko-politických poměrech ve státech Severní, Střední a Jižní Ameriky, Austrálie, Afriky a Palestiny. Upozorňuje na osidlovací možnosti, vystěhovačské předpisy a informuje i o dopravních spojkách. 160 stran textu doplňují mapky. Cena 10 Kč.

Hedvábný kostym — letos triumfuje

Tenhle módní vynález vlastně není nejnovější. Začalo to asi před dvěma lety, kdy se u velkých večerních toalet objevily kabátky t. zv. „smokingové“. Potom přišla bolerka a na konec to skončilo u kostymů stříhu sice skoro anglického, ale z hedvábi a podobného materiálu nejrůznějších barev. A pak začal hedvábný kostym vytlačovat odpoldní a malé večerní šaty a dnes už hnedle vládne od rána do noci, v těch nejrůznějších materiálech, barvách a variacích. Obrázek, který tu uveřejňujeme, představuje filmovou herečku C. Parkerovou, a tato forma hedvábného kostymu může už nahradit i t. zv. večerní šaty. Máte-li k tomu dvě různé

bluzy, ani prý mužští nepoznají, že máte na sobě po každé totéž. Foto MGM.

LEHTAČKY

DOKÁZAL
NEMOŽNÉ:

OBĚ JSOU SPOKOJENY ...

To je od tebe velmi hezké, miláčku, ale kam se to vlastně obléká?

nebyl jen velký spisovatel, ale i velký zadluženec, který se přes občasné velké příjmy leckdy životem těžce protloukal. Jeden jeho známý ptal se ho kdysi, co je to směnka. Balzac vytáhl z kapsy směnečný

MÍROVÁ ULICE.

Já jsem tady totiž včera dal jednomu plačícímu chlapci desetník ...

blanket a řekl: „Tohleto stojí půl franku, podepíši-li to však já, je to naprosto bezcenné ...“

VŠECHNO NA SVÉM MÍSTĚ ...

Velký pianista Liszt hrál jednou v jedné malé německé residenci, jakých bylo v Německu na tucty, a sama jeho jasnost, vládnoucí kníže, si ho přišel poslechnout. Když bylo po koncertě, přišel kníže

OBĚT POVOLÁNÍ. Takhle vždycky s kočárkem ujíždí, když si vezme hasičskou uniformu.

„Ale slečno — cožpak nevíte, že se sukně letos nosí mnohem kratší?“

Rozluštění prvního úkolu soutěže

Ty čtyři týdny soutěže uplynuly jako voda, děti, a už uveřejňujeme rozluštění prvního úkolu. Co vlastně jste měly, děti, všechno udělat? Vyjmenovat zvířata na obrázku — nejméně šest — jmény. Dátí název celému obrázku. Určit, který oblouk je nejdelší a proč.

JAKÉ JE ŘEŠENÍ?

Zvířátka jsou: hroch, před ním želva, pak gazela, zebra, medvěd, žirafa, pštros, klokan, svišť, zajíc, krysa a pelikán. Původní název obrázku: Když má hroch rýmu. Obloučky jsou všechny stejné, jak se snadno přesvědčíme měřením, dojem nestejnosti vzniká čárkováním.

JAK TO DĚTI ROZLUŠTILY.

Nejllepší rozluštění zaslal Radoslav Čáslavský, Bělá p. Bezd., Valdštynská ulice. Vyjmenoval správně všechna zvířata a obrázku dal název: „Jak to vypadá, nastudí-li se hroch a dostane rýmu.“ Všechny obloučky jsou stejné. Čárkováním vzniká zrakový klam ... Druhým je Radomír Urban, Hýskov, který zaměnil jen jedno zvířátko, dal obrázku správný název a kromě toho nám poslal hezký dopis, který jsme uveřejnili.

Třetí je Marie Benešová z Úval, jež rovněž označila všechna zvířata až na jedno a dala obrázku správný název.

Obdrželi: Čáslavský knihu »Růžový ostrov«, Urban »Teta Sally v Americe«, Benešová »Nejveselejší pohádky«. Ať nám napíšete, jak se jim knihy líbily.

Rozluštění jsme dostali velké množství, ale ti, na které se tentokrát nedostalo, budou snad mít více štěstí po druhé. Ještě tři řešení budou uveřejněna a pak může dostat cenu ještě ten, který pošle všechny čtyři! Tak se, děti, tužte! Příště další ceny! Vaše redakce.

DĚTI, pro vás je to dneska již třetí říkanka, tentokrát na 5.

Sybila Sirotková sypala syrovou stravu osířelým sýrkům. Seděly schlíplé, schoulené hlavičky skrývaly pod střechou smetím k sobě slepená křídélka. Sychravý vítr zakusoval se surově do jejich suchoučkových tělíček. Jak spatřily Sybilu, sypající jim sytou stravu, sletěly se s radostným svistem se všech stran, sedaly na svá místa pod stromečkem a sípavě sikaly, jako by chtěly slečně Sybille srdečně poděkovat, že se o ně, sirotky, tak skvěle stará.

Míša

EPIGRAM.

„Chytrost nejsou žádné čáry,“ praví staré přísloví, ten, kdo chce však chytrým býti, ať se dobře vysloví.

„Prázdný sud nejvíce zvučí,“ říkal jeden Kuba, kdo má prázdnou hlavu, ten je samá chloubka.

Chlapec proslulý a bohatý

Tmavý chlapec na tomto obrázku není černoch, nýbrž mladý Ind „Sabu“, který byl vybrán pro úlohu indického chlapce ve filmu »Miláček slonů«, natočeném podle románu anglického spisovatele R. Kyplinga. — Tento obrázek je z druhého filmu Sabova »Povstalců z hor« a na obrázku ho vidíme s herečkou V. Hobsonovou. Sabu je dnes star 13 let a před čtyřmi lety byl ještě malým, neznámým pohaněcem slonů. Nyní mu jeho filmy vynesly už hodně peněz a jeden hvězdopřevod mu prorokoval, že se po několika letech vrátí do Indie a stane se politickým vůdcem svých krajanů.

Student: Tati, latina je mrtvý jazyk, vid' Otec: Ovšem ... Student: Tak proč jej nepochovají?

Ayuntamiento de Madrid

Dětský svět

DĚTI, co myslíte — je ten pavouk správně nakreslený — nebo není? Odpověď příště.

Dole: Fronta před odpočívárnou. Chodník je studený — už aby bylo osm hodin a mohlo se jít dovnitř, kde je trochu teplo.
Vpravo: Nejstarší návštěvnice ženské noclehárny, zvaná „Rozárka“. Již po tři roky jest odpočívárna každé noci jejím domovem.

NOČNÍ A SYL

Je pošmurný sobotní večer. Vlhká zima prolézá skrz šaty a roztřásá. V zapadlé Husově ulici na Starém pražském městě, vedle kostela u Dominikánů, před starým domem s železnou mříží ve vratech, již od soumraku se tísní zástup nuzně oděných mužů. Přeslapují po studené dlažbě a rty si ohřívají na ulici sehnány zbytky cigaret.

Čekají až do 8 hodin večer, až se otevře noční odpočívárna. Noční odpočívárnu pro muže v Husově a pro ženy a děti v Liliové ulici zřídil spolek „Hospodářská pomoc“ pro pomoc lidem zoufalým. Zatím co nám správce ženské a dětské odpočívárny, paní Reslerová, ochotně vykládá o historii, účelu a výsledcích činnosti této instituce, přicházejí první nocležnice. Ženy staré, léta bez zaměstnání, s veškerým majetkem, který se jim vejde do jedné ruky, ženy s dětmi, mladá dívka, uprchlice ze Sudet a desítky dalších. Přenocují tu úplně zdarma. Tohoto večera je tu matka s pěti dětmi, vdova po elektrikáři, která byla vypověděna z bytu; spala i s dětmi, z nichž nejmladšímu je půl druhého roku, ve stohu a teď již několik dní spí zde. Děti v teple odpočívárny okřívají, probudí se v nich dětská živost, ale pak unaveny chladem na ulicích prožitého dne, usínají na posteli. Jen ty větší čekají na rozdávání polévky, kterou rychle zhltnou. Děti tu leží na postelích, ostatní ženy na plátěných lehátkách, s tělem, ohnutým do tupého úhlu. Mnohdy je lehátko krátké, hlava je převísle dozadu a krční slachy vpředu se napínají k prasknutí.

Matka s pěti dětmi tu není zvláštností. Někdy tu bývá matka i s devíti dětmi.

Je tu stařena, která již plné tři roky tráví tu dlouhé noci. Je to nejstarší „zákaznice“. Říkají jí Rozárka. Je dcerou bývalého pražského měšťana. Teď nemá nic, jen už stálý kout v odpočívárně.

Dnes po prvé je zde uprchlice ze Sudet, Marie Dlabáčová z Podmokel. Je jí 22 let. Pracovala v obchodě se střížním zbožím. Otec byl železničářem a Marie je nejstarší z devíti dětí. Ona v Praze hledá nějakou práci, zatím co rodina je v Českém Brodě. „Nemohli jsme tam přece zůstat, když otec byl legionář a sokol,“ říká mimo jiné. „Lid v Praze nás celkem přijal přívětivě. Mám moc ráda Podmokly a věřím, že se tam ještě vrátím.“

Po snědení polévky všechny ženy se natáhnou, jak jen to je možné; která má nějaký zimní kabát, dá jej na sebe a pokouší se usnout.

My se zatím dovidíme další části historie této pomocné instituce a o jejích návštěvnících. Tak tu přenocovaly delší čas hraběnka Rodichová ze Švýcar, poslední potomek českého knížecího rodu Eugenie Kaunitzová, žena továrníka z Třebíče, německý univerzitní profesor se ženou, který musel opustit Německo, přicházejí advokáti, úředníci a nejvíce dělníků. Všichni bez zaměstnání a bez jakýchkoliv prostředků. Všichni touží po tom, aby mohli v suchu a teple prožít noc... Také smrt navštíví někdy toto místo a někdy matka tu dá život dítěti. Stalo se to již několikrát.

Pak jdeme do odpočívárny pro muže. Tam nás vítá kašel a zápach mokřých bot a ponožek. Zde vedle lehátek jsou ještě dřevěné pryčny několikrát nad sebou, neboť sem přichází více návštěvníků. Někteří již usnuli. Jen občas vstanou, dlouho kašlou, jako by chtěli s prsou svalit velikou tíhu. Maně vyvstává vzpomínka na Gorkého, který prošel podobným životem a tyto lidi zvečnil ve svých dílech.

Je tu celkem asi 140 mužů. Tři nejstarší návštěvníci vykonávají službu dozorců. Ti také na základě dokumentů přijímají návštěvníky. Všichni musí přijít do devíti hodin večer. Jen ti, co přicházejí po prvé, mohou přijít později.

V jednom rohu si učitel z Německa, který roznáší noviny a vydělá si asi 8 Kč denně, pere ponožky. Je málomluvný. Patrně myslí, že by se jeho osud tím, že by o něm vykládal, jistě nezměnil. Asi dva čtou knihy, které jsou z knihovny v odpočívárně. Jiný, který přišel později, se právě holi u dlouhého stolu. Věci, potřebné k holení, praní, mytí a šití, zapůjčí správa odpočívárny. Jen kouření tu nesmí. Ostatně nemají co. Právě přišli tři pozdní návštěvníci. Jsou tu po prvé a chovají se trochu nesměle. Jeden z nich, zemědělský dělník, propuštěný z práce před vánočními, se hlásil do pracovního tábora. Musí čekat, až ho povolají. Zatím tu bude mít kousek domova. Jeden z dozorců, bývalý námořník, mluvící asi šesti jazyky, je zasvěcuje do domácího řádu. Kamarádsky a přátelsky; neboť společné utrpení je sblížuje a činí z nich přátele.

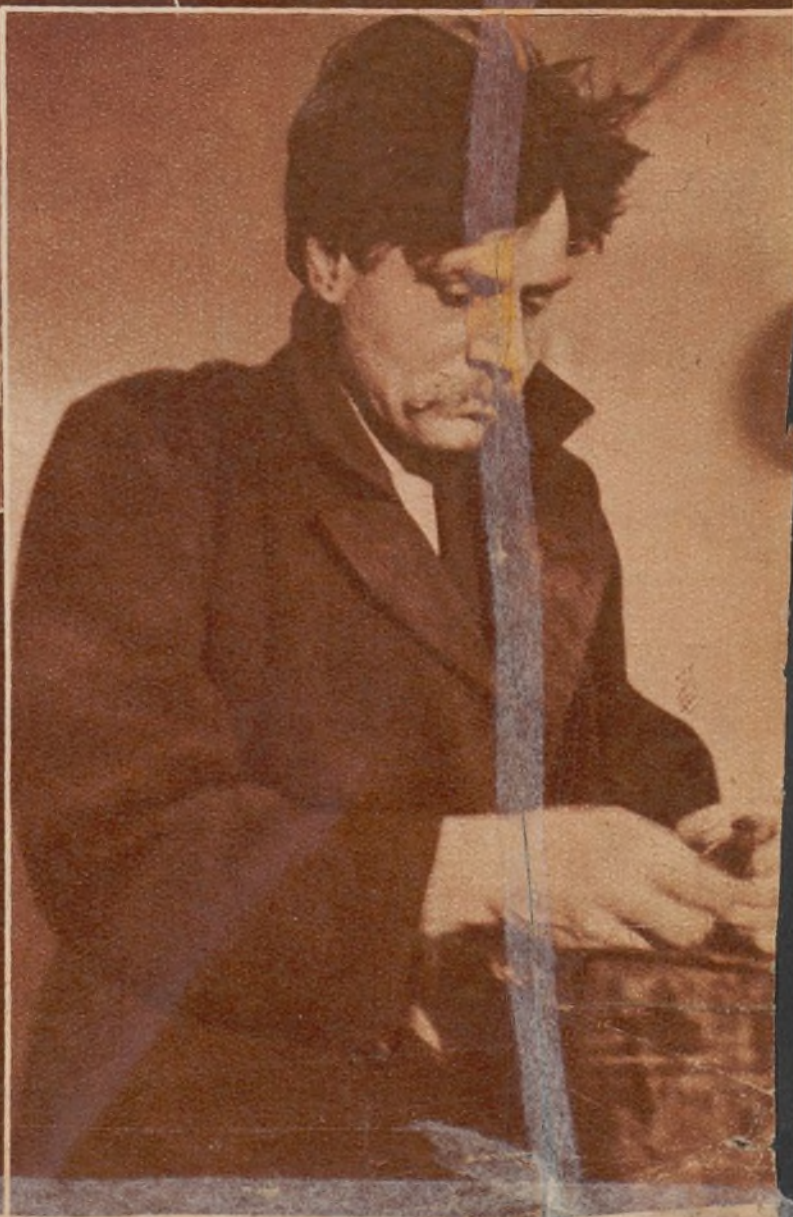
Zítra je neděle. Mohou tu být o hodinu dříve. V neděli, kdy každý si rád pospí i v dělnických rodinách, musí tyto návštěvníci opustit odpočívárnu v 7 hodin. Projdou mřížovou branou, zachumlají se do kabátů a jdou za sychravého rána zase nějak probít den s nadějí, kterou mají. Věří, že jednou opět bude lépe.

J. F. Šlechta.

Noční odpočívárna pro muže. Vpředu plátěná lehátka, regálum podobné police v zadu jsou prkené pryčny pro muže.

Vpravo: Prát ponožky, zejména když se musí pečlivě dbát, aby se neroztrhaly, není příliš radostnou prací. Co si asi při tom myslí jejich majitel, bývalý učitel, nyní roznašeč novin?

Přijímání nocležníků. Papíry musí být v pořádku a jednu noc je možno prožít jinde než v parku na lavičce nebo ve stohu slámy.

Ayuntamiento de Madrid

VRÁTÍ SE JAKO MISTŘI EVROPY?

Poslední zkouška čs. teamu pro mistrovství světa a Evropy dopadla dobře. Na zimním stadionu v Praze se hráli naši reprezentanti mezi národní zápas s mužstvem Berlína, posíleným vídeňským brankářem Wurmlem. Němci se pokoušeli uplatnit svou novou taktiku: dosáhnout stůj co stůj úspěchu již v prvních minutách a pak překvapeného a morálně otřeseného soupeře vyřadit. Podařilo se jim jen to první. Vstřelili jednu branku, ale pak jich sami dostali pět. Opět se potvrdila stará zápasová zkušenost: Prohraný poločas (v tomto případě třetina) není ještě prohraný zápas. Na obrázku mužstvo Berlína (stojící) a čs. národní team (klečící).

Jako prudce rozjetý bruslař mihla před námi hockeyová sezona, a již zde máme její obvyklé zakončení: světové a evropské mistrovství v kanadském hockeyu. Tentokrát ne na Štvanici v Praze, nýbrž v zemi nejvícejšího soupeře našeho mužstva, ve Švýcarsku.

Vypravují-li se Čecho-Slováci na hockeyové championáty, jsou vždy doma očekáváni s titulem anebo alespoň s nejčestnějším místem. Vždyť „Kanada“, třebaže led na našich rybnících a řekách vydrží sotva několik týdnů, je u nás právě tak národním sportem, jako v zemích daleko za 50. rovnoběžkou. Čeho se nedostává na přírodních podmínkách, nahradilo nadšení a sportovní zápal tisícové obce našich hockeyistů.

Je to vlastně menší zázrak, ta naše cesta k hockeyové vyspělosti. Letos slaví český hockey své třicetileté jubileum. Málo se však ví o tom, že již před 28 lety, tedy necelé dva roky po založení prvního „kanadského“ kroužku, byli již Češi mistry Evropy, a že si tento titul dobyli později ještě tolikrát, jako žádný jiný národ.

V lednu 1909 si několik pražských nadšenců, hrajících bandy (pozemní hockey) zajelo do Švýcarska a Francie, kde se po první v Evropě objevil kanadský styl, na ledě. Pozorně se dívali, vyptávali a ještě v téže zimě to zkusili na Vltavě. Kde se to v nich vzalo, to by vám snad již nikdo z těchto prvních věrozvěstů „Kanady“ nedovedl ani vysvětlit, ale zakrátko hráli nejlepší lední hockey na kontinentu. Nevěděli to sami, nevěděli to ani v Ligue International de Hockey sur Glace, když se jim příštího roku přihlásil nový členský svaz — Český svaz hockeyový. Byla z toho tehdy v rakouském svazu pěkná mela, když se Češi takto osamostatnili. Ještě několik let se intrigovalo a usilovalo o neuznání českého svazu, zvláště poté, když 1911 dosud úplně neznámí Češi, teprve měli mezinárodní znalci spíše za žáky a outsidersy, vyhráli v Berlíně championát Evropy, poraživše postupně své učitele Švývary a pak Belgičany a na konec Němce.

Češi jako vítězi se hned ucházeli o uspořádání příštího mistrovství v Praze a také jim bylo svěřeno. Tehdy zde ovšem ještě nebyl zimní stadion, ani rozhlas s redaktorem Laufrem, a tak se zápasilo o evropské prvenství na Vltavě před

několika sty diváky. A zase úspěch. Češi porazili Rakousko a hráli nerozhodně s Německem. Na konec bylo celé mistrovství na protest Němců anulováno.

Sotva však bylo uspořádáno nové, vyhráli je Češi zase. To bylo r. 1914 v Berlíně. Díky úspěchům národního mužstva, šířila se „Kanada“ v Praze i na venkově tak rychle, že původní hrstka nadšenců vzrostla ve velkou sportovní organizaci. Vindyš, Šroubek, Káda, Koželuh a celá řada jiných byli zakladatelé české hockeyové slávy, která nevybledla ani tehdy, když po válce nastoupili na jejich místa noví, mladší hráči.

Střídaly se celé hockeyové generace, jen Josef Maleček zůstal v čele národního mužstva mnohem déle než plnou desetku let, předávaje mladším zkušenosti jejich předchůdců a nesešternuv dosud tak, aby nezůstal nejlepším hráčem Česko-Slovenska i v 34 letech.

Historie poválečných mistrovství, kterých se již pravidelně účastnili zakladatelé a mistři ledního hockeye, Kanadáné, není již bez Čecho-Slováků ani myslitelná. — V r. 1920 získávají třetí cenu ve Zimních olympijských hrách v Antverpách, a tedy vlastně opět evropský primát, neboť prvními byli Kanadáné a druhými Američané. Hockey v Evropě tehdy upadl tak, že na příští mistrovství Evropy ve Štokholmu r. 1921 přijeli jen Čecho-Slováci. Jediný zápas rozhodl. Švédové vyhráli. V Antverpách r. 1923 byli Čecho-Slováci třetí, v r. 1924 se neúčastnili. V r. 1925

měla Praha uvidět po druhé mistrovství Evropy. Neuvěřitelně, neboť Vltava rozmrzla a souložící museli za ledem do Tater. Ve St. Smokovci vyhráli Čecho-Slováci po čtvrté. V r. 1929 v Budapešti po páté. Po šesté a naposled stali se mistry Evropy již na zimním stadionu v Praze r. 1933. Ale ani v sezonách mezi těmito úspěchy a po nich neupadli do prostřednosti. Dobývali druhé a třetí ceny, loni v Praze byli připraveni o vítězství Angličany, chlubicími se cizím perím, profesionálními hráči z Kanady. Čecho-Slováci se musili spokojit náhražkou — titulem mistra evropského kontinentu.

Není však země, která by dobyla mistrovství Evropy a jiných úspěchů tak často, jako Česko-Slovensko. Sláva českého hockeye se vyrovnává i překonala slávu českého footballu. Úspěchy přivábily tisíce, ba desetitisíce mladých lidí. V lednu a únoru byste našli málo chlapců, kteří by se jednou nechtěli stát Malečkem či Bucknou. Kdyby se sportu dostalo toho, co mu patří, kdyby i zde nehrály svou smutnou úlohu špatné hospodářské poměry většiny naší mládeže, kdyby bylo více zimních stadionů a tisíce hockeyových nadšenců nebyly otkázány jen na náhodný přírodní led, muselo by být Česko-slovensko zaslíbenou zemí hockeye.

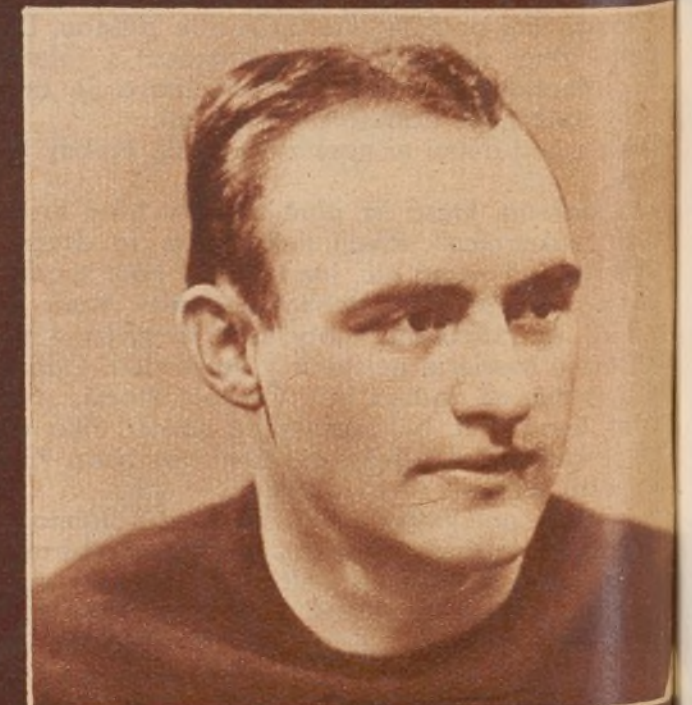
K letošnímu mistrovství světa a Evropy do Curychu vysílá naše liga národní mužstvo, jež je dobrou kombinací zkušenosti a mladistvého elánu. Brankáře Modrého a Hertla, obránce Pácala, Trousilka, Štovíka a Michálka, útočníky Trojáka, Malečka, Kučeru, Hurycha, Drobného, Lonsmina, Cetkovského, Čisáře a Pergla. Aby se mužstvo proboujalo do semifinale, muselo by porazit Lotyšy a Jugoslávce. Pak teprve dojde k rozhodujícímu boji o mistrovství. Titul mistru světa je věcí Kanady a Ameriky. Švýcaři, Čecho-Slováci, Kanadáné a Němci jsou nápadníky evropského prvenství. Švýcaři letos tipuje kdekdo. Ale s Čecho-Slováky ještě vyhráno nemají. „Hockey je hra náhody,“ řekl nám náčelník ligy kanadského hockeye, inž. Reiszahn, který již sestavoval vítězné mužstvo Česko-Slovenska pro mistrovství v r. 1933. „Budeme-li mít jen trochu onoho štěstí, bez kterého často nevyhraje ani zřejmě lepší mužstvo, můžeme porazit i Švýcary a vyhrát mistrovství Evropy. Oficiálně by to bylo po sedmé.“ RIN

Dvacet let již hraje hockey Pepa Maleček. A přece je ještě stále hlavní oporou čs. národního mužstva, jehož je kapitánem. Vede první útočnou řadu a jeho technika stále ještě plně vyvažuje ubývajícím rychlost. Maleček bude i mistrovství světa nejstarším účastníkem, neboť po válce nevynechal snad ani jedno. Bude ale také jedním z nejlepších hráčů.

Boža Modrý, první brankář národního mužstva, ručí za nejmenší pasivní položku ve score. Na svém místě je světovou třídou.

Matěj Buckna, český Kanadčan a magnet Zimního stadionu, bude opět rádcem mužstva, kterému nemůže hrát, protože není čs. státním příslušníkem. V příštím roce nesmí hrát v mistrovských zápasech — tak to rozhodl hockeyový diplomat. Ale Buckna rád věnuje své zkušenosti kamarádům, se kterými ho několik let úzce spojily tak četné úspěchy.

Ti, kteří loni vyhráli. Mužstvo Kanady „Sudbury Wolves“, mistři světa, a Kanadáné z Anglie, mistři Evropy. Nastoupí letos na jejich místo Švýcaři či Čecho-Slováci, nebo si Angličané drží své postavení i bez vypůjčených Kanadánů?

Z loňského mistrovství světa v Praze. Nejúpornější byl zápas Česko-Slovensko s Anglií, který v normálním čase skončil nerozhodně. Česko-Slovensko postoupilo do lepšího umístění ve své skupině. Švédové se letošního championátu neúčastní.